БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряп-Монголой ҮНЭН

№ 143 (8668)
ИЮНИИН 19
ЧЕТВЕРГ
1958 он

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэн

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

ШЭНЭЭР АЖАЛЛАhАНАЙ ТҮРҮҮШЫН ҮРЭ ДҮН

бухы совет ороноймнай олонхи ...хозууд, тэрэ тоодо манайшье ...хэнэй аймагай колхозууд энэ ...лэй хабарай тарилгые шэнэ эрхэ ...далда, өөhэдынгөө хүсөөр үнгэрэ. «Колхозно байгуулалтые улам ...шадань хүгжөөхэ, машинно-...кторна станцинуудые хубилгаха ...ай» Хуули бодото дээрээ бэелүүдэжэ, колхозууднай газар таряа..., машина, техникынгээ ёhотой ...дынь болоо. Парти, правительст...мнай сэсэн мэргэн, холын хараа... шиидхэбэриин ашаар колхозуу...й ажалай эмхидэлдэ, мүн айко...й болон аймгүйсэдкомой хүтэлбэ...гэдэшье горьтой хубилалта болон байна.

...нээнhээ урагша колхозуудта та...н ажалай гол хүдэлмэри, хаба...й тарилга, ороohо таряа хуряалга ...С-эй гэхэ гү, али тэдэнэй мэргэ...лтэдэй харюусалга доро үнгэр...дэг hэн. Харин мүнөө колхо...дай өөhэдөө машина, техникын... эзэдынь болоод байхадань, ха...ай тарилга хэхэ, ургасын хойно... харууhалха болон тарян ажа...й бусад бүхы хүдэлмэри сүм ар...иин правлениин, партийна орга...зациин харюусалгада даалгагдаа ...шэ.

...игээд машинно-тракторна стан...уудай хубилгагдаад, колхозуу...й машина, техникынгээ эзэд бо...д байхада, үнгэрhэн хабарай та...лга ямар үрэ дүн харуулааб, ар...иин ажалай эмхидхэлэй хүдэл...ридэ ямар хубилалта болоо гээ...б гэжэ хаража үзээ.

Аймагай колхозуудай правлени, ...ртийна организаци бүхэн энэ жэ...й хабарай тарилгада хэзээ хэзээ...хиhээ hайнаар бэлдэхын түлөө ...хэн оролдолго гаргаа юм. Кол...зуудта ерэhэн механизаторнуудые ...хаанагүй халуун анхаралаар ...еэн абажа, тэдэнэй ажаhуудалай ...он культурна эрилтые дүүрэнээр ...гахын тула горьтой хүдэлмэри ...дээ. Тусхайлан хэлэбэл, энэ жэл... «Путь Ленина», «Путь к комму...зму», «Сибиряк», «Победа», «Иск...», XX партсъездын нэрэмжэтэ ...хозуудта хабарай тарилгын эхил... болбосон түхэлтэй 7 полевой ...н шэнээр баригдажа ашаглагдаа. ...дэ хүдэлмэришэдэй, механиза...рнуудай амарха, сэнгэхэ улаан ...ан, эрэгтэй, эмэгтэй хүдэлмэри...дэй амяар амяаран байха хам... байра, столово, бани болон ...ктор, машинын запасной часть, ...ишэ, тоhо хадагалха склад бии. ...э стануудынь булта ой модон..., гол горхоной эрье дээрэ, гоё ...хан газарта түхеэрэгдэнхэй. Тии...э манай эрхим механизатор, ...СР-эй Верховно Соведэй депутат Х. Тахановай бригадынхид ган...ан өөhэдынгөө хүсөөр «Путь Ле...на» артельдэ богонихон болзор... полевой стан дээрээ хоёр ехэ ...барижа, тэндээ улаан булан, ...тэй, эмэгтэйшүүлэй ондо ондоо ...ра, кухни, столово түхеэрээ hэн. ...н бани, запчасть, түлишэ, тоhо ...агалха склад баряа. Трактор, ...шинынгаа байха газарта хана ха...а барижа, тэндээ сарай hарабша ...хэй. Гадна, полевой стан шада...а элдэб спортивна наада эмхид...э талмайхануудые түхеэрэнхэй. ...яар хүнэй бэеэ угааха душ хэ-хэнь. Тэрэшэлэн бусадшье колхозуудта полевой стан барилгада механизаторнууд тон ехэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, механизаторнууд урдынхидаал, гадныи хүнүүд байхаяа болижо, колхозойнгоо гэшүүдтэй хамта ниитын зөөридэ эзэн ёhоор хандадаг, ажал хүдэлмэриингөө урагшатай ябахын түлөө үнэн зүрхэнhөө оролдодог болоhыень гэршэлнэ.

Оньhото машина, техникэ шудалhан элдэб мэргэжэлтэй 300 механизаторнууд аймагай колхозуудта оронхой. Тэдэнэй 120-дынь 7—10 жэл соо таhалгаряагүй механизатораар хүдэлжэ, нилээд ехэ дүршэлтэй болонхой. Мүн тэдэнэй 160-дынь коммунист, комсомолшууд юм. Энэ хадаа колхозуудай ажахын саашадаа эрид хүгжэхэ, баяжаха, газар тарялангаа зүбөөр элдүүрилхэ, ажал хүдэлмэреэ советскэ түрүү эрдэм ухаанай, техникын туйлалтануудтай нягта холбоотойгоор ябуулха хэрэгтэнь тон ехэ хүсэ нэмэhэниинь мэдээжэ.

Эдэ бүгэдые үнгэрhэн хабарай тарилга эли тодоор гэршэлэн харуулаа.

Үнгэрөөшэ хабар сагай уларилай хэды таарамжагүй, хожом болотор хүйтэн байбашье, аймагай олонхи колхозууд хабарайнгаа тарилгада эмхитэйгээр орожо, урда урдынхиhаа богони болзорто эрхим шанартайгаар үнгэргөө. Жэшээлхэдэ, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид эртынгээ ороohото тарилга нёдондонойхиhоо 9 үдэрөөр урид дүүргээ hэн. Мүнөө тус колхозой тарялан дээрэ ургаса нэгэ жэгдэ hайнаар гаража байнхай. XVII партсъездын нэрэмжэтэ артель эртын тарилга үнгэрэгшэ жэлэйхиhээ 5 хоногоор, «Сибиряк» колхоз 6 үдэрөөр эртэ дүүргэhэн байна. Хабарай тарилгые агротехническэ богони болзорто үнгэргэхэ гээшэ үндэршэг, дээрэ газартай манай аймагай эрхэ байдалда тон шухала удхашанартай юм.

Машина, техникын нэгэ гарта, колхозой мэдэлдэ үгтэhэнэй ашаар хабарай тарилга богони болзорто, hайн шанартайгаар үнгэргэгдөө бшуу. Юуб гэхэдэ, колхозой механизатор, гэшүүн бүхэн машина, техникэдээ эзэн ёhоор хандажа, шадаал hаа, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхые оролдоно. Тэрэнэй ашаар трактор, машинын миин байха ушар сүм усадхагдаа, хэhэн хүдэлмэриингшье шанар нилээд hайжаржа, ажалай бүтээсэ hураггүй ехээр дээшэлhэн байна. Жэшээлхэдэ, XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой тракторист Даша-Цырен Осоров «ДТ-54» маркын трактораар энэ хабарhаа хойшо 310 гектар газар элдүүрилээ. Тиихэдэ нүхэр Осоров нёдондо энэ үедэ оройдоол 250 га зөөлэн хахалалга хэhэн байгаа. «Сибиряк» колхозой механизатор Михаил Алаков «С-80» трактораар нёдондо июниин 10 болотор 306 га хахалалга хэhэн hаа, мүнөө 555 гектар газар элдүүрилээд байнхай. Мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо нёдондо хабарай тарилгын үедэ элдэб шалтагаанhаа боложо, тракторай аяар 99 халаан миин байжа хосорhон юм. Харин энэ жэлдэ тракторай миин байлга эрид ехээр үсөөрөө. Тус колхозой тракторна бригадада үнгэрэгшэ жэлдэ тон ехэ түлишэ, тоhон үлүү гаргашалагдаhан аад, байгша ондо мянга гаран килограмм түлишэ алмагдаа. Гадна, энэ жэлдэ аймагай олонхи колхозууд эртынгээ пар хахалалгые урдынхиhаа нилээд урид дүүргээ. XVII партсъездын нэрэмжэтэ артель нёдондо энэ үедэ оройдоол 180 га пар хахалаад байhан hаа, мүнөө хамта 520 гектар пар хахаланхай. Иимэ hайн жэшээнүүд манда нилээд олон. Мүн хабарай тарилгын үедэ заhабарилгын-техническэ станцинууд болон аймгүйсэдкомой дэргэдэхи хүдөө ажахын инспекци өөhэд өөhэдынгөө уялга муу бэшээр дүүргээ гэжэ тэмдэглэмээр.

Энэ жэлдэ аймагаймнай колхозууд ороohо тарянай ургасые эрид дээшэлүүлжэ, бүхы тарялангай гектар бүриhөө дунда зэргээр 15 центнер, шэнисын тарянай гектар бүриhөө 17 центнер ургаса абаха, хартаабхын болон корнеплодуудай ургаса гурба дахин ехэдхэхэ зорилго урдаа табинхай. Энэ харюусалгатай зорилгоёо амжалтатайгаар дүүргэхын тулада байгша ондо колхозуудай тарялан дээрэ 30 гаран мянган тонно наг шэбхэ, 300 тонно минеральна үтэгжүүлгэ гаргагдажа тараагдаа. Энэ жэлэй ороohото тарилгын 10 мянган гектарынь нарин рядтайгаар хэрээhэлүүлэн тарилгдаа юм. Мүн тэрэнэйнь 200 гектарта түрүүшынхеэ аммиачна уhан хэгдэжэ үтэгжүүлэгдэнхэй. Мүнөө иигээд колхоз бүхэндэ ороohо тарянай болон бусад ургамалай хойноhоо харууhа hайнаар эмхидхэхэ тон харюусалгатай үе оробо. Ойрын үдэрнүүдтэ колхозуудтамнай ургасая буртаг үбhэ үрмэдэhэнhөө сэбэрлэжэ, ряд хоорондын элдүүрилгэ утааша хүндэлөөшэнь хэжэ эхилхэнь. Ороohо тарянай горьтойхон талмайда бог буртаг үбhэ, хорхой шумуул үгы хэхын тула самолёт хэрэглэжэ, хоро сасахаар хараалагдана. Тэрэшэлэн ургасая гээлтэ хоролтогүйгөөр, hайн болзорто хуряажа абахын тула колхозууд эртээнhээ бэлдэжэ байна. Эдэ үдэрнүүдтэ колхозуудай механизаторнууд үбhэ, таряа хуряалгын машина зэмсэг заhажа, шэмэтэ тэжээл—силос ехээр дарахын тула силоснэ барилгануудые бүтээжэ эхилэнхэй.

Эдэ зарим тэды амжалтаараа зааханшье hанаагаа амарха ёhогүй, бүхы арга боломжоёо гүйсэд хэрэглэжэ, улам ехэ амжалта туйлаха байhанаа аймагай үргэн ажалшад, малшад hайн мэдэнэ. Парти, правительствынгаа анхаралда ажалай амжалтаар харюулжа, ойрын гурбан жэлэй туршада 10 мянган гектар шэнэ газар элдүүрилэн ашаглаха, ниитынгээ малда шэмэтэ hайн тэжээл элбэг ехээр бэлдэжэ, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхэ, хүдөө ажахын продуктнуудые улам ехээр абадаг болохо нилээд харюусалгатай зорилгонууд урдамнай байна.

Байгша ондо хүдөө ажахынгаа бүхы hалбарииe эрид хүгжөөжэ, урдаа табиhан зорилгонуудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтээ түрүүшын алхам хэхэмнай лабтай.

Б. Ф. Зонхоев, КПСС-эй Түнхэнэй аймкомой секретарь.

Хонишодой халуун хаhа

Колхозой түб буусын зүүн хойно, хадын үбэртэ хэдэн амбаар, сарай гэхэ мэтэ барилганууд холоhоо харагдадаг. Тиишэ июниин 15-най үглөөгүүр хүнүүд олоороо hубарилдан ошожо байгаа hэн. Ушарынь, Иволгын аймагай «Коммунизм» колхоздо ноohо хайшалалга эхилхэеэ байгаа.

Бетон шалатай, ута сарай доогуур набтархан столнууд гурбан ряддаар hубарюулан табигданхай. Баханануудай хоорондохи хүндэлэбшэнүүдтэ ноohо хайшалдаг машинканууд жэрытэр улгөөтэй. Эндэ РСА-12 маркын хоёр агрегат, хамтадаа 32 машинка тодхогдонхой. Эдэ бүгэдые механизатор Базар Чимитов эрхилжэ хүдэлгэнэ.

Сарайн хажуудахи хорёо соо хүшэ hайнтай, томо эрье хонид оруулагдажа хаагдаба. Эдэ Сэндэ Дамбаевай отарын хонид асарагдаба гээшэ. Эндэhээ залуу хүбүүд, басагад, хүгшэд хонидые барижа абаашаад, хүлнүүдыень уяжа, столнууд дээрэ хэбтүүлнэ. Машинанууд нэгэ жэгдээр шэнхинэжэ, хайшалагдаhан ноohон хараа байса олошорно.

Урда жэлнүүдтэ 50—60 хони үдэртөө хайшалдаг хүнүүд эндэ хүдэлжэ байна. Даба Будаева, Ананий Цыренжапов, Володя Доржиев болон бусад шадамар бэрхээр ажаллана. Гэбэшье, зарим нүхэд түрүүшынхеэ гартаа машинка бариhан тула ядалдана, зүбөөр, түргөөр хайшалжа биранагүй. Хайшалагшадай хажуугаар электромонтёр Бимба Цыренжапов, машинка заhагша Жунды Пурбуев гэгшэд ябажа, машинын шүдэ hэлгэжэ, тааруулжа үгэнэ.

Бүтүү сарайн үүдэндэ hууhан шэгнүүршэн Долгоржап Вампиловагай ноohо шэгнэжэ абахадань, ноohоной шанар тодорхойлогшо Бабасан Гармаев наринаар шалгажа, сортоорнь илгана. Энэ нүхэрэй ажал илангаяа харюусалгатай юм. Мүнөө жэлдэ колхоз ноohоёо илгажа, тусхай пресс доро даруулжа, нягталан багсалаад, угаалгын комбинадта сэхэ ябуулха юм. Бамбагар нарин ноohоной обоохой хараа байса ехэ боложол байба. Харин шэрүүбтэр, нарибтар ноohотой обоонууд hураггүй баганууд зандаа.

Жэл ошохо тудам колхозой хонид нарин, нарибтар ноohотой болгогдожо байнхай. Хоёр—гурбан жэлhээ эндэхи хонид нарин, hайн шанартай ноohотой болохонь. Энэ жэлдэ хамтадаа 10500-гаад хонин хайшалагдаха юм. Тиигэжэ 363 центнер ноohон гүрэндэ тушаагдаха болоно.

Хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг ехээр абахын тула колхозой хонишод социалистическэ мүрысөөндэ оролсоhон байна. Тэдэнэр энэ жэлдэ ноohо абалгые нёдондонойхидо орходоо 40 процентээр ехэдхэхэ, тиигэжэ эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 253 килограмм ноohо абахаар шиидэнхэй. Бүхы дээрээ хонин бүриhөө 3,4 килограмм ноohон хайшалагдахаар хараалагдана.

Хахад hарын туршада арба гаран мянган хонидые, ноohонойнь хөөрөөд байха хирэдэ, саг болзортонь, гээлтэгүйгөөр хайшалжа абаха гээшэ тиимэ хүнгэн хэрэг бэшэ. Тиимэhээ, энээниие хараадаа абажа, колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Баирбиликтуев), партийна организаци (секретаринь нүхэр Бадмадашеев) мүнөө үеын ажалай эгээл харюусалгатай участок болохо ноohо хайшалалгада тусхай анхарал хандуулна.

Ноohо хайшалалганда шударгы бэрхэ хүнүүд табигдаа. Мүн Улан-Удын 1-дэхи интернат hургуулиин ахалагша классай hурагшад эндэ ноohо хайшалалсажа, колхоздо аша туhа хүргэжэ байна.

Хүн бүхэн 350 хони хайшалжа, 12 центнерhээ бага бэшэ ноohо абаха түсэбтэй. Хайшалагшадые урмашуулхын тула тэдэндэ бэшэгдэдэг ажалта үдэрhөө гадна, ноohоной килограмм бүридэ 20 мүнгэ нэмэлтэ түлбэри, үдэртөө 50 хонинhоо дээшые хайшалагшадта 30 түхэриг, 30-hаа 40 хүрэтэр хайшалагшадта 10—20 түхэриг шан барюулагдаха юм.

Ажалай дүн 5 хоноод гаргагдажа байха юм. Мүн «Дайшалхы хүүдаhан» гаргагдаха, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэхэ байна.

Хэдэн үдэрэй туршада мянга гаран хонид хайшалагдаад, ажал хүдэлмэри бүри бүтээсэтэй боложо, мүрысөөн дэлгэржэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: электромонтёр Б. Цыренжапов хони хайшалдаг машинкын шүдэ hэлгэжэ байна.

А. Бадаевай фототекст.

Советскэ Сибирь дотор

Ой модоной промышленностиин шэнэ предприятинууд

ТЮМЕНЬ. Тюменскэ область оронoй дүшэ гаран область болон республиканудые барилгын модоор, горно промышленностиин предприятинуудые тулгын модоор хангадаг юм. Тюменьhээ ехэ хэмжээнэй модон гадаадын оронуудта эльгээгдэдэг. Ойрын жэлнүүдтэ модо бэлэдхэлгэ бүри ехээр дээшэлхэ юм.

Ой модоной промышленностиие хүгжөөхэ долоон жэлэй холын хараата түсэбэй ёhоор, модо бэлэдхэлэй хүдэлмэри областиин хойто талын районуудта гол түлэб хэгдэдэг болохо. Мүнөө үедэ областиин урда талын хубида модо бэлэдхэл хэгдэжэ байнхай. Нарыкары хүрэтэр түмэр зам баригдаха юм. Тиихэдэ, барилгын үнэтэ модо, тулгын модо Казахстанай, Челябинска, Свердловско, Курганска областьнуудай районуудта, СССР-эй Европейскэ хубиин бусад городуудта эльгээхэ аргатай болохо. Нарыкары ой модоной промышленностиин томо центр болохо юм. Тэндэ модо болбосоруулдаг хэдэн шэнэ предприяти байгуулагдаха. Жэл соогоо 100 мянган кубометр фанер гаргаха комбинат, целлюлозно-саарhанай томо комбинат эндэ баригдахаар хараалагдаhан байна.

Шэнэ газарай ой модые хэрэглэхэдээ, Тюменскэ совнархозой предприятинууд мебель, хюрөөдэhэн модо, модоной зургадаhа, хибэдhээр хэгдэhэн плиткэнүүдые бүри олоор бүтээдэг, хабсаргагдадаг стандартна гэрнүүдые гурба хахад дахин олоор барижа гаргадаг болохо юм.

Хара жэмэстэй рябина

ГОРНО-АЛТАЙСК. Горно-Алтайска үрэ жэмэстэ модонуудай пункт хара жэмэстэй рябиныи 300 мянган залуу-эшэ Сибириин, Алас Дурна зүгэй, Дунда Азиин, центральна областьнуудай районуудта эльгээгээ. Иимэ модон Горно-Алтайн эрхэ байдалда ургахадаа, хүйтэниие тэсэжэ ядадаггүй, гектар бүриhөө 40—80 центнер үрэ жэмэс үгэдэг юм.

Хара жэмэстэй рябина архи нэрэлгэдэ үргэнөөр хэрэглэгдэдэг. Областиин аргаламжын газарнуудта, «Белокуриха» гэжэ курортдо гипертоническа үбшэниие хара жэмэстэй рябинын үрын шүүhээр аргалдаг болоhон байна.

Сибириин хуша модото ой тайга соо

ОМСК. Омскын хуша модото ой тайга соо олзоборилгын томо ажахынууд байгуулагдана. Ой тайгын баялигые—hамар, үрэ жэмэс, hархяаг, ангай арhа бэлэдхэдэг, хура, хүдүү гэхэ мэтын шубуунай мяха бэлэдхэдэг газарта хүдэлмэришэд гэр бүлэнэртэеэ түрүүшынхеэ гаража ошоод, байрын гэрнүүдые, үйлэдбэриин байшангуудые барижа байна. Нэгэ иимэ ажахы миллион хоёр зуу мянган гектар ой тайга соо олзоборилгын хүдэлмэри ябуулха юм.

Ойрын жэлнүүдтэ Сибириин ой тайга соо хэдэн иимэ ажахы байгуулагдаха.

Новосибирска область. Обско далайн эрье дээрэ, Новосибирскhээ зүүн-урагшаа 27 километрын газарта, СССР-эй Наукануудай академиин Сибирскэ отделениин научна городок байгуулагдаха юм. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: СССР-эй Наукануудай академиин Сибирскэ отделениин городогто научна хүдэлмэришэдэй байха байрын гэрнүүд баригдажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Чехословакиин Коммунистическэ партиин XI съездэ хабаадалсахаяа КПСС-эй делегаци мордобо

...Чехословакиин Коммунистическэ ...ртиин XI съездэ ошохо делегаци... КПСС-эй Центральна Коми...баталаа. Нүхэд А. И. Кириченко—КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй ...гшүүн, Секретарь (делегациие хүтэлбэрилэгшэ), В. И. Устинов—...КПСС-эй Московско городской ко...митедэй нэгэдэхи секретарь, Н. Н. Родионов—КПСС-эй Ленинградска городской комитедэй нэгэдэхи секретарь, И. Т. Гришин — КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүн, Советскэ Союзhаа Чехословакида байдаг элшэн сайд, А. М. Румянцев—КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүн, делегациин составта ороно.

Энэ оной июниин 17-до Москваhаа Прага орохын тулада делегациин гэшүүд нүхэд А. И. Кириченко, В. И. Устинов, Н. Н. Родионов «ТУ-104» самолёдто hуужа гараа.

Нүхэд И. Т. Гришин, А. М. Румянцев Прагада делегацитай золголдохо юм.

**

Тэрэ үдэртөө КПСС-эй делегаци Прагада хүрэжэ ошоhон байна.

Непалай хаан хатантаяа Советскэ Союзда айлшалhаар

...Непалай хаан хатантаяа Советскэ Союз соогуур аяншалгаяа үр...жэлүүлhээр. Тэдэнэр июниин 15-... «Куйбышев» гэжэ крейсертэ hуу...ад Сочиhоо Сухумида ерэhэнэйн...hүүлээр, самолёдто hуужа Ере...нь ороо.

...Советскэ Арменин ниислэл хо...тхид Непалай хаанииe, тэрэнэй ...ааниие хани халуунаар амарша...а. Армянска ССР-эй Верховно ...ведэй Президиумэй түрүүлэгшэ ...М. Арушанян, СССР-эй, Армян...а ССР-эй Верховно Соведүүдэй ...путадууд, министрнүүд, предприя...нууд болон эмхи зургаануудай ...өөлэгшэд, хэблэлэй, кино болон радиогой хүдэлмэрилэгшэд айлшадые аэродром дээрэ угтаа. Нүхэр Арушанян үгэ хэлэжэ, хүндэтэ айлшадаа амаршалhан байна. Непалай хаан Махендра харюугай үгэ хэлээ.

Амарhанайнгаа hүүлээр Непалай хаан Махендра Ш. М. Арушанянда айлшаар ошоо.

Июниин 15-най үдэшэ хаан хатантаяа армянска филармониин зал соо болоhон ехэ концертые хараа.

**

Непалhаа ерэhэн айлшад Армениин ниислэл ходо Ереваньда үнжөөд, июниин 17-до Тбилисси орохоёо гараа. Айлшадые мордохуулхадаа, Армянска ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ш. М. Арушанян өөрынгөө зүгhөө, Армян арадай зүгhөө хани барисаата Непалай арадта зол жаргалтайгаар, ажана hайнаар hууxыень, хүндэтэ айлшадта замдаа hайн ябахыень хүсэhэн байна.

Тэрэ үдэртөө Непалай хаан хатантаяа Грузинска ССР-эй ниислэл хотодо ерээ. Тэдэниие Тбилисскэ аэродром дээрэ хани халуунаар угтаа.

Амарhанайнгаа hүүлээр Непалай хаан суг ябаhан хүнүүдтээ үдэшүүлэн, Грузинска ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. Д. Чубинидзедэ айлшаар ошоо.

(ТАСС).

Зориhондоо хүрэхэнь лабтай

Байгша ондо Борьёогой Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид ниитынгээ малда шэмэтэ тэжээл элбэг ехээр бэлдэхын тула кукуруза горьтойгоор таринхай. Эндэ бүхыдөө 300 гектар эгээл hайн үрэжэлтэй, наруули дулаан, hайса үтэгжүүлhэн газарта кукуруза таригдаа. Украинын суута полевод Социалистическэ Ажалай хоёр дахин Герой нүхэр Гиталовай жэшээгээр тус артелиинхид кукуруза ургуулха тусхай комплексно агрегат эмхидхээ. Энэ агрегадые колхозой залуу механизатор Иван Бадмаев хүтэлбэрилнэ. Агрегадайхид hаяшаг кукурузынгаа тарилга дүүргээд, мүнөө hаяар ургасынгаа хойноhоо харууhалжа эхилхэнь. Эгээн түрүүн кукурузын ургаса дээгүүр борнойлго хээд, hүүлээрнь ряд хоорондохи газарые культиватораар зөөлэрүүлэн элдүүрилхэ юм. Иигээд тарилгаяа уhалхаар хараална.

Мүн Борьёогой совхозой нэгэдэхи фермынхид (эрхилэгшэнь нүхэр Лубсанов, агрономынь нүхэр Горбоев) 280 га газарта кукуруза квадратно-гнездовой аргаар таринхай. Түрүүшээр таригдаhан газартань кукурузын ургаса жэгдэ hайнаар гаража эхилээ.

— Энэ жэлдэ кукурузаяа яhала таарамжатай зохид газарта, нилээд оролдожошье таряабди. Хэрбээ ургасынгаа хойноhоо хаhа сагтань, hайнаар харууhалжа, газараа шииг нойто элбэгтэй, ургасаяа буртаг үбhэ үрмэдэhэгүй, сэбэр байлгажа шадаа hаа, гектар бүриhөө 300 центнерhээ бага бэшэ ургаса абахамнай лабтай,— гэжэ агроном нүхэр Горбоев хөөрэнэ.

Д. Цыремпилов.

Зэдэ.

Выставкэ дээрэ

5. Эрхим хонишодой дүршэлhөө

Манай республикын колхоз, совхозуудhаа выставкэ харахаяа ошоhон хүнүүд эгээн түрүүлэн Эхэ оронойнгоо эрхим хонишодой амжалтануудтай, тэдэнэй дүй дүршэлтэй танилсахые хүсэдэг. Тиихын тулада выставкын «Хонин ажал» гэhэн павильондо орохо хэрэгтэй.

Энэ павильондо ороходо түрүү хонишодой оролдолгоор бии болоhон элдэб олон үүлтэрэй, ашаг шэмэ ехэтэй хонид харагдана. Эндэ эрхим шанартай нарин нooho үгэдэг хонидhoo гадна, hайн мяха, арhа үгэдэг хонид бии.

Жэлдээ хори гаран килограмм гарадаг «Сальска» үүлтэрэй хусын дэргэдэ выставкэ харагшад олоороо суглarна. Энэ хониной нooho-hонинь 9—10 сантиметр ута, наринаараа эгээн hайн шанартай байха юм. Бэеынь шэгнэхэдэ 115 килограмм татадаг. Мүн hайн шанартай 12—14 килограмм нooho үгэдэг, 70—80 килограмм шэгнүүртэй энэ үүлтэрэй эмэ хонид тэндэ харууhалагдажа байна.

«Аскани Нова» совхозhoo асарагдаhан, үнгэрhэн жэлдэ 36 килограмм нooho үгэhэн «Асканийска» үүлтэрэй томо хусые, 19—20 килограмм нooho үгэдэг иимэ үүлтэрэй эмэ хонидые хүнүүд ехээр hонирхожо харана. Тэрээнтэй зэргэлээд «Прекос» үүлтэрэй хонид хаалгаатай байна. Эдэ хонидhoo 9,5—9,8 килограмм нoohoн гарадаг. Мүн эндэ 15—20 сантиметр ута нoohoтой «Острогожско» үүлтэртэ хабаатай хонидшье бии.

Оронноймнай эгээн хуушанай үүлтэртэ тоологдодог, «Романовска» үүлтэрэй хонид бэеэрээ жэжэхэн. 20—30 килограмм татадагшье haa, жэлдээ олон хурьга гаргадаг. Үнгэрhэн жэлдэ 11 хурьга гаргаhан нэгэ хонин байгаа. Энэ үүлтэрэй хонидой арhанинь hайн шанартай, дэгэл юумэ оёходо бүхэ байдаг.

hайн шанартай мяха үгэдэг хонидой дундаhaa «Гисарска» үүлтэрэй хонид 170 килограмм хүрэтэр татадаг, гансахан өөхэн hүүлынь 40 гаран килограмм болодог байна бшуу. «Гисарска» үүлтэрэй хонидhoo гараhан хурьгад 4—5 hаратай боложо байхадаа манай эндэхи томо хонидой зэргэ, 50—55 килограмм шэгнүүртэй байдаг. Иимэ хонид гол түлэб Таджикистанда олон юм.

Хонин hүрэгые түргэнөөр олошоруулха, нooho ехээр абаха талаар Ставропольско хизаарай, Киргизскэ ССР-эй, Читын областиин, мүн бусад область, республикануудай түрүү колхоз, совхозуудай ажалай дүнгүүд, дүй дүршэл харуулагдана.

«Бурят-Монголой АССР» гэhэн павильондо ороходо Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ, Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай хони үсхэбэрилгөөр түйлаhан амжалтанууд тоо баримтануудаар, фотозурагуудаар элишэлэгдэнэ. Баргажанай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой фермэдэ байгша оной эхиндэ 18615 хонин байгаа haa, мүнөө 25 мянгаhаа үлүү болонхой. Нёдондо энэ колхоз 506 центнер нooho гүрэндэ тушаагаа, эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 214 килограмм нooho абаа. Колхозой бүхы мүнгэн олзо доходынь 4 миллион 700 мянга гаран түхэриг боложо, колхознигуудайнгаа ажалта үдэр бүридэ 7 түхэриг мүнгөөр хубаагаа. Хонидынь гол түлэб нарин ба нарибтар нoohoтой болонхой. Гүрэнэй тушаажа абаhан шэгнүүрээр тоолоходо хонин бүриhөө 3,7 килограмм нoohoн абтаа. Хонин ажалаа яажа хүгжөөжэ байhан тухайгаа тус колхозой зоотехник нүхэр Жалсараев выставкэ харагшадта hонирхолтойгоор хөөрэжэ үгөө.

—Манай колхоздо дүршэл ехэтэй хонишод олон,—гээд нүхэр Жалсараев хөөрөөгөө эхилнэ.—Тэдэнэр үбhэ тэжээл багатайшье haa, хонидоо оролдосотойгоор харууhалжа, гарза хоролтодо оруулангүй үбэлжүүлдэг. Илангаяа тэдэнэр хонидоо зунай хүхэ ногоондо hайнаар садхаажа, намарай hэрюундэ бүхэли үдэртөө адуулжа, хүсэд таргалуулжа абадаг. Тиигээд үбэлдөө баhал бэлшээжэ гарадаг. Мүнөө үбhэ тэжээлээр дутамаг байхадаа хонидоо голдуу февраль—май hарада хурьгалуулдаг байнабди. Гурбан отарын хонид январь hарада хурьгалаа. Хэрбээ хүсэд hайн тэжээлтэй боложо шадаа haa, бүхы хонидоо үбэл эртэ хурьгалуулдаг болохобди. Юуб гэхэдэ, үбэлэй эртын хурьгад алишье талаараа hайн гэбэ.

Хонидые эртэ хурьгалуулхада ямар ехэ ашатай байhан тухай «Хонин ажал» гэhэн павильон хүсэдөөр харуулна. Эндэ Эхэ ороной олон ондоо зоныn область, республикануудта хонидые үбэл эртэ хурьгалуулжа, ямар амжалта түйлааб гэжэ бэшэгдэнэ. Жэшээнь, хурьгадые эхэhээнь таhалха үедэ үбэлэй хурьгад хабарайхиhаа 3—5 килограммаар ехэ байдаг. Мүн хонидые үбэл хурьгалуулхада үсөөн hубайрдаг, олон хонин эхирлэдэг гэжэ мэдэгдээ. Ставропольско хизаарай «Советское Руно» совхоздо хонидые үбэл хурьгалуулхада 100 хонин бүриhөө 143 хурьган түлжүүлэгдээ, харин хабар түлжүүлхэдэ—107 хурьган абтаhан байна. Мантай адли эрхэ байдалтай Читын областиин Карл Марксын нэрэмжэтэ совхоз үбэл хурьгалhан хонидойнгоо 100 толгой бүриhөө 50 хурьга хабарайхиhаа оло абаhан байна бшуу.

Ставропольско хизаарай, Ипатовска районой «Вторая пятилетка» колхозой ахалагша хонишон, Социалистическэ Ажалай Герой нүхэр Колесниковэй бригада 1956 ондо хонидоо февраль — март hарада хурьгалуулжа, 100 хонин бүриhөө 155 хурьга түлжүүлжэ тушааhан байна. Иимэ жэшээнүүд тэндэ олон.

Тиихэдэ нарин ба нарибтар үүлтэрэй хонидые үбэлдөө, хабар эртэ хурьгалуулхада нooho абалгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ нилээд туhа нэмэри боложо үгэдэг. Ставропольско хизаарай «Советское Руно» гэжэ племенной совхозойхид февральда түрэhэн хурьганhаа тэрэ жэлдэнь дунда зэргээр 7,54 килограмм нooho абаhан байна. Тиин апрельдэ гараhан хурьганhаа хоёр килограмм шахуу бага нoohoн абтаа.

Үбэл гараhан хурьгадhаа нoohoн яахадаа ехэ абтанаб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, хурьгад бэеэрээ томо байдаг, хоёрдохёор, үбэлэй хурьганай нoohoн хабарайхиhаа түргэнөөр ургадаг. «Советское Руно» совхоздо хэгдэhэн туршалга дээрэhээ харахада, февральда түрэhэн хурьгадай нoohoн hарадаа дунда зэргээр 470 грамм ургадаг, апрелиин хурьгадай миил 417 грамм болоо.

Хонидые ямар сагта хурьгалуулхада hайн бэ гэжэ үнгэрhэн жэлдэ Ставропольско хизаарай, Ессентукска районой Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо хэгдэhэн туршалга иимэ hонин үрэ дүн харуулаа. Тус колхоз бүхы эхэ хонидоо зун, намарай сагта hайнаар бэлшээн таргалуулаад, эрхим хусын үрөөр искусственна аргаар хоёр удаа дабтажа үрэжүүлhэн байгаа. Үбэлжэлгын үедэ эхэ хонин бүридэ 1,3 центнер үбhэ, 2 центнер hолоомо, 3,5 центнер кукурузын силос, 0,5 центнер свёкло, 0,2 центнер таряа талханай зүйл бэлэдхэhэн байна. Дабhан саг үргэлжэ, дуран соонь табяатай байдаг. Дулаалагдаhан таhалгатай хонидой типовой байрашье бии.

Иимэ тэжээл дээрэ, hайн байрада харууhалагдаhан хонидhoo үбэл хурьгалуулхадань, хабарайхиhаа 100 хонин бүридэ 27 хурьган олоор абтажа, эртын хурьгадhаа хайшалагдаhан нoohoнhoo 66900 түхэриг ехэ олзо оруулаа. Тиихэдэ үбэлэй хурьгадай шэгнүүр хабарайхиhаа 60 процентээр дээшэ байба. Эдэ бүгэдэhөө гадна, үбэл эртэ гараhан эмэ түлгэнүүд хойто намарынь бултадаа ороондо орохо болоно ха юм. Тиин оройн түлгэнүүд нэгэ жэл гээгдэжэ ороондо табигдаха болоно. Гансахан энээн дээрэhээ хонидоо эртэ хурьгалуулжа, тус колхоз 5000 хурьга нэгэ жэл урид абаhан байна бшуу.

Мүн эртын хурьгад саашадаа ашаг шэмэ ехэтэй мал боложо ошодог. ВСХВ дээрэ харуулагдадаг hайн хонид бүхыдөө үбэл эртэ түрэhэн байха юм. Жэшээнь, 1954 оной март hарада түрэhэн асканийска үүлтэрэй № 40 хуса хоёртой болоод байхадаа, 30,6 килограмм нooho үгөө. Херсонско областиин «Красный чабан» совхозойхид энэ хусын түрэhөөр хоёртой болоторынь бүхыдөө аяар 48 килограмм нooho абаhан байна бшуу.

Тиихэдэ мяха ехэ үгэдэг үүлтэрэй хонидые эртэ хурьгалуулхада түлынь ногоон дээрэ түлжэжэ, намартаа 7—8 hаратай болоходоо 40—50 килограмм татажа, мяханда тушаагдадаг гү, али үсхэбэрилгэдэ үлөөгдэдэг байна. Иимэ малай мяхан эгээн үнэ сэн багатай байдаг.

Хони үсхэбэрилхэ талаар Киргизскэ ССР-эй малшад нилээд hайн амжалтануудые түйлаhан байна. Энээн тухай тус республикын павильон дотор үргэнөөр харуулагдана, бэшэгдэнэ, түрүү хонишод выставкэ харагшадта дүй дүршэлөө хөөрэжэ үгэнэ.

Хонидые үбэл зунгүй бэлшээжэ, үнэ сэн багатай нарин нooho, хониной hайн мяха тушаадаг эндэхи «Катта-Талдык» совхозой дүршэл hонирхолтой. Энэ совхозой хонишод зундаа хонидоо шадаал haa үглөөгүүр эртэ бэлшээридэ гаргахые оролдодог. Тиигээд тэндээ хахад үдэр болотор адуулаад, үдын халуунай буухада, дайралдаhан лэ газартаа хонидоо hүүдэрлүүлдэг заншалтай. Хонидоо үдын халуунда амаруулхадаа хонишод эгээн үндэр, сэлгеэтэй газар бэдэрдэг. Үдын халуунай буурахалаар хонидоо туужа, үдэшын харанхы болотор адуулдаг.

Энэ совхозой түрүү хонишод хонидоо hүниндөө адуулдаг. Хура бороо орохогүй hүни байгаа haань, хонидоо байрадань туужа асарангүй, hүнидэhэн газартаа хонодог. Тэндээ hүниин харанхыда 2—3 час амаруулаад, үглөөнэй 10—11 час болотор адуулдаг юм. Энэ үедэ хонидоо үhалангаа байрадаа туужа асардаг заншалтай. Тиигээд бэлшээреэ удаан гэшхүүлжэ, муудуулхагүйн тулада байраяа зундаа хэдэ дахин урилдаг, hэлгэдэг байна.

— Хонишоной хүдэлмэри бэлэхэн хэрэг бэшэ. Тэрэниие яажа хүнгэдхэхэ тухай бодожо ябагшаб,—гэжэ ахалагша хонишон Джабу Намазбеков,—выставкэ харагшадта хөөрэнэ. Теэд юу хэхэ хэрэгтэйб? Минии отарада гурбан нохой бии. Тэдэнэр айхабтар ууртай, гадныn хүниие отарада дүтэ ерүүлхэгүй. Харин тэдэнэрни хонидые адуулжа үшөөл hураадүй байна. Урдань намда хони адуулхадаа бэрхэ нэгэ нохой байhан юм. Тэрэмни хонидые бусааха, hүрэгhөө гээгдэhэн малые алдахагүй. haхяад, туугаад асардаг байгаа. Иимэ нохойнуудые бидэ hургажа абаа haа, ажалаа нилээд хүнгэлхэ hэмди гэбэ.

Оронойнгоо түрүү хонишодой дүршэлые шудалжа, ажалдаа хэрэглэжэ, энэ жэлдэ абаhан уялгаяа бэелүүлхэ гээшэ манай республикын хонишодой нангин зорилго болоно.

Б. Гылыков.

Москва, 1958 оной май hара.

БАЙРЫН ГЭРНҮҮД ОЛООР БАРИГДАНА

Барилгын хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябуулагдажа, Ахын аймагай центр Орлик тосхон жэлhээ жэлдэ болбосон боложо байна. Илангаяа hүүлэй 5 hарын туршада барилга ехээр хэгдээ. Аймагай культурын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай айком өөhэдынгөө хүсөөр барилга хэхэ үүсхэлые үргэнөөр дэмжэбэ. Тиин ВЛКСМ-эй айкомой, Культурын байшангай, типографиин коллективүүд өөhэдынгөө хүсөөр 2 байратай нэгэ гэр бариха гэhэн уялга абаhан байна. Мүнөө эдэ эмхи зургаануудай коллективүүд барилгада хэрэглэгдэхэ модо, бусад материалнуудые өөhэдынгөө хүсөөр бэлдээд, гэрэйнгээ hуури табижа байна. Гэрээ сентябрь hара болотор барижа дүүргэхэ зорилго урдаа табинхай. Энэ үүсхэлыень аймагай центрын бусад эмхи зургаануудай коллективүүд халуунаар дэмжээ. Энэ жэлэй эсэс болотор олоной хүсөөр 6 байратай 3 гэр шэнээр баригдаха, хуушан 3 гэр заhабарилагдаха байна.

Тэрэнэй хажуугаар 10 гаран хүн өөhэдтөө гэрнүүдые барижа захалба. Мүн гэрнүүдые, малай байра бариха хэрэгтэнь туhаламжа үзүүлхэ зорилгоор аймагай эмхи зургаанууд колхозуудые шефтээ абаhан байна.

Д. Дугаров.

Колхоздо хүдэлхэнь

Һуралсалайнгаа жэлые дүүргэhэн хэдэн зуугаад hургуулиинхид республикынгаа колхозуудта зунай амаралтын үедэ хүдэлхэнь. Олон hурагшад hуража байхынгаа хажуугаар, ямар нэгэн мэргэжэлтэй болоhон байна.

Яруунын аймагай Үльдэргын дунда hургуулиин 9-дэхи классай 20 hурагшад-комсомолшууд үнгэрhэн hуралсалай жэлдэ трактор шудалха курса дүүргэhэн байгаа. Тэдэнэр Эгэтын МТС-эй дэргэдэ трактор шудалалгаар hаяхан шалгалта амжалтатайгаар үгэжэ, трактористын эрхэ абаба. Зундаа колхозуудта ошожо, трактораар ажал хэлсэхэ юм.

Зураг дээрэ: (зүүн гарhаа) трактористын мэргэжэлтэй болоод, колхоздоо ошожо хүдэлхэеэ байhан Владимир Тарнуев, Николай Цыбикжапов, Николай Албашеев, Кирилл Тарнуев, Владимир Козлов, Григорий Жданов, Мэлс Сультимов, Максим Цыбиков.

А. Пономаревой фототекст.

Редакцида ерэhэн бэшэгүүд

„Эрдэм" киногой эрилтые хангаха

«Эрдэм» кинотеатр Улан-Удэ городой эгээл томо хоёр кинотеатрын нэгэниинь юм. Жэл бүхэндэ 2 миллион тухай түхэриг суглуулха түсэбтэйбди. Манай кинотеатрын иимэ түсэб дүүргэхэ гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ, бүхы хүсэ шадалаа зангидажа хүдэлөөд байхадаа, түсэбөө дүүргэдэг байнабди. Юуб гэхэдэ, кинотеатр городоймнай центртэ байдаг, тиимэhээ хүн зон кино харахаяа олоороо ерэдэг. Үдэр бүри 8 сеанс харуулха ёhотойбди, сеанс бүхэндэ бүхы hууринуудай 90 процентнь кино харагшадаар дүүрэhэн байхаар хараалагдана. Тиимэhээ кинотеатрнай хүдэлмэреэ үглөөнэй 9 часhаа эхилээд, hүниин 1 час болотор гү, али заримдаа 1 час 30 минута хүрэтэр хүдэлхэ ушартай болоно.

Хэдышье иимэ байгаа haань, кинотеатрнай гүрэнэй түсэб бүхы талаhаань дүүргэжэ, горьтойхон мүнгэ түсэбhөө үлүүлэн гүрэндэ оруулдаг байна.

Хэрбээ кинотеатрынгаа байра байдал тухай хэлэхэ болоо haa, иимэ байна.

Кинотеатрнай горжилуправлениин мэдэлэй үмхирhэн, уйтан гэр соо байдаг юм. Энэ гэр кинотеатрын эрилтэдэ оройдоошье харюусадаггүй: кино харагшадта, эндэ ажалладаг зондо, кассаhаа эхилээд харалгын зал хүрэтэрөө ехэ таарамжагүй.

Кассамнай кинотеатрынгаа хажуу тээ, нэгэ бишыхан таhалга соо байдаг. Хүнүүд үбэлдөөшье, зундаашье билет абахын тула үйлсэдэ, тротуар дээгүүр байха ёhотой болоно. Кино харахаа срэгшэд, тэдэнэй дунда бишыхан үхибүүд янгинама хүйтэндэшье, аяама халуундашье, бордоhо шуурган соошье, бороо хура соошье 10—20 минута хүл дээрээ зогсодог.

Нэгэ фойе бии нэрэтэй аад, hонин киногой харуулагдахада эндэмнай хүнүүд дүүрэшоод, хүлөөшье табиха газаргүй болоод байдаг. Туалет, тамхи татадаг газар, уншалгын таhалга гэхэ мэтэ оройдоошье үгы. Харалгын зал набтархан аад, талмаймь уйтан. Уран зураашымнай хүдэлхэ газар үгы, кинотеатрынгаа гэр соо уран зураашын хүдэлхыень гал аюул hэргылхэ газарайхид хоринхой. Нэгэ hарын туршада уран зурааша 15 шэнэ кино тухай гоёор реклама зураха уялгатай юм.

Эндэмнай hаяхан кино харагшадай конференци болоhон байна. Тэндэ үгэ хэлэhэн хүнүүд кинотеатрын касса, фойе, харалгын залай кино харахаа ерэhэн зондо тон таарамжагүй байhые нэгэн hаналаар тэмдэглэхэ зуураа, кинотеатрын гэрые hайнаар hэльбэн заhабарилха хэрэгтэй гэжэ тэмдэглэhэн юм.

Харин кинотеатрынгаа гэрые заhабарилха, илангаяа шэнэ кассатай, туаледтэй боложо, кино харагшадай эрилтые дүүргэхэ гэжэ би советскэ райсовет, партиин райком, горсовет болон Культурын министерстводэ хандаhан байнаб. Теэд ямаршье туhаламжа тэдэнэй зүгhөө үзүүлэгдэнэгүй. Кино харагшадай эрилтые хангахын тула кинотеатрынгаа гэр байра заhабарилжа, болбосон түхэлтэй болгохо ёhотойбди. Энэ хэрэгтэмнай бодото туhаламжа ойрын сагта үзүүлэгдэхэ зэргэтэй.

А. Ибдиминова, «Эрдэм» кинотеатрын директор.

Колхоз бүхэн үхибүүдэй садтай болохо зэргэтэй

Урдандаа hургуулида түрүүшынхёэ оройон үхибүүдэй мэдэhэн юумэниинь гэжэ тоншье хомор, тэдэнэр бөро гүбөө дабаагүй, буруугай бэлшээри хүрөөгүй, юрэдөө саарhа, карандаш хараагүй байдаг hэн. Харин мүнөө hургуулида ерэhэн үхибүүд тад ондоо болошоо: хамаг юумэ үзэhэн хараhан, тоо тооложо шадаха, зариманиинь уншажа, бэшэжэшье шадаха болоhон байдаг.

Гэхэтэй хамта, илангаяа хүдөө газарта hургуулиин наhа хүрөөдүй үхибүүдые хүмүүжүүлгэдэ дутуу дунда зүйлнүүд үшөөл байдаг байна. Юуб гэхэдэ, түрэлхидынь колхозой ажалда хүдэлдэг байхадаа, бага наhатай үхибүүдээ үндэр наhатай болошоhон хүгшэдтээ орхёод гү, али оройдоошье өөhэдыень орхёод, ажалдаа ошодог ушар ехэ олон байдаг. Иимэ дээрэhээ үхибүүдынь өөhэдынгөө зоргоор, ямаршье гуримгүй ябана; бага наhатанай харахада, таарамжатайшье, таарамжагүйшье юумэнүүдые (архидаан, наншалдаан, хараалдаан) үзэнэ; муу ябадалтай зарим хүнэй нүлөөдэ ородогшье байна; тэнтын аюултайшье дайралдаха ушар болоно. Жэшээлхэдэ, Иволгын аймагай «Улаан Оронго» колхоздо ямаршьегүй, ажалша hайн нэгэ айлайхи хоюулаа ажалда ошоходоо, үхибүүдээ орхёод ябадаг байhаниинь, хүбүүнинь зол зоргоороо ябажа, hургуулидаа ошохоёо болишоод, ажалда ороо хэбэртэй ябатараа, мүнөө хулигаан хэрэгтэ хабаадаад байна. Баhа нэгэ ондоо айлай басаган мүн иимэ шалтагаан дээрэhээ үглөөнhөө үдэшэ болотор зайжа ябаhаар, hургуулидаашье hайнаар хандахагүй, мүнөө ехэ болошоhоншье haa, эдихэ эдеэгээшье бэлдэхэеэ хашарха, хубсаhа хунараашье угаажа, hэргээжэ үмдэхэгүй, колхозойшье ажалда балай ехэ ябахагүй хүн болошоо.

Һурагшадай дунда хараад үзэхэдэ, зайжа hурашаhан, гурим дүрим сахихагүй үхибүүд яhала байдаг. Эдэ үхибүүд бага наhанhaa хойшо эхэ, эсэгын харгалзалгагүй дээрэhээ тиимээр hурашана.

Үхибүүдые тон багаhаань, хүлдэшье ороогүйhөөнь хойшо элдэб гурим журамда hургажа эхилхэ ёhотой бшуу. Багаhаань хойшо hургаагүй гү, али буруугаар hургаhан байгаа haань, хожомынь hургахада ехэ хүндэ байдаг. Үглөө бүри хүзүү, шэхээ, шүдээ, эдеэлхэ бүреэ гараа угаажа, хубсаhа хунараа арилгажа hураhан байгаа haа, хожомынь тэдэниие hургаха гэжэ хүсэ ехээр гаргалтагүй байха юм.

Үхибүүдые бүри бага балшар наhанhaань зүбөөр хүмүүжүүлхын түлөө колхозууд үхибүүдэй сад нээхэ ушартай болоод байна гэжэ hанагдана. Жэшээнь, «Улаан Оронго» колхоз дээрэ абажа хэлэхэ болбол, хоёр миллионhoo үлүү олзотой, республика соогоо тон ехэ колхозуудай нэгэн аад, hургуулиин наhанhaа доошонхи 40—50 үхибүүдэй байтар, эдээн тухайгаа hанамжаяа табижа, энэ хүрэтэр сад нээхэгүйнь гайхалтай.

Хүүгэдэй сад нээхэдээ, hургуулиин дэргэдэ, тэрэнэй нэгэ шата болгон нээбэл таарамжатай гэжэ бодохоор байна. Һургуулиин директор садые даагша байжа, садай талаар орлогшотой, тэрэнь hургуулиин педсоведэй гэшүүн байбал таарана.

Энэ тон шухала хэрэг мүн. Багашуулай хүмүүжүүлгэдэ хамаатай органууд энэ хэрэгые орхихогүй бэзэ гэжэ найдагдана.

Л. Линховоин, Оронгын дунда hургуулиин багша.

Зэр зэмсэгүүдээ хэзээ заhаха юм?

Энэ жэл колхозууд түрүүшынхёэ өөhэдынгөө мэдэлдэ хүдөө ажахын машина, зэмсэгүүдтэй боложо, тэдэнээ ашаг ехэтэйгээр хэрэглэн, ниитынгээ ажахые улам саашадань хүгжөөхэ арга боломжотой болобо.

Мүн манайшье Ленинэй нэрэмжэтэ (Закамен) колхоз техникэ, зэмсэгүүдые худалдажа абаhан байна. Аймаг соогоо томо манай колхоз апрелиин 20-доор эртынгээ тарилга эхилжэ, богони болзор соо дүүргээ hэн.

Мүнөө пар хахалагдажа байнхай. Гэбэшье, трактор, машинын, анзаhа, борнойн эбдэрхэ ушар али олон үзэгдэнэ. Теэд анзаhан, борнойн гэхэ мэтэ оройдоо заhагданагүй. Энээнhээ шалтагаалжа, газар муу шанартайгаар элдүүрилэгдэнэ.

Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Щербаков, нэгэдэхи комплексно бригадын бригадир нүхэр Мудаев гэгшэд трактористнуудта туhаламжа үзүүлнэгүй. Бригадир нүхэр Мудаев мотоциклаар иишэ тиишээ гүйлгөөд лэ, зэр зэмсэг заhаха дарханиие олохо тухай хэмжээ абанагүй.

Машина, зэмсэгүүдээ hаяын саг соо заhуулжа, ашаг ехэтэйгээр хэрэглэхэ тушаа колхозой хүтэлбэрилэгшэд хэмжээ абаха ёhотой.

Б. Бадмаев, тракторист.

Ажалшадай бэшэгээр хэмжээ абтаба

ПВЗ-гэй культурын парк соо майн нэгэнэй hайндэр худалдаа наймаан хэгдээгүй, унда харяаха уhан, морожено, үхибүүдтэ абажа үгэхэ конфетэ, печени үгы байгаа гэhэн бэшэгэй копи БМАССР-эй Худалдаа наймаанай министерстводэ эльгээгдэhэн байгаа.

Энэ бэшэгые шалгажа үзэхэдэ баримтануудынь зүб байба. Худалдаа наймаа эмхидхэхэ даалгабаритай байhан аад, тэрэнээ дүүргэжэ шадаагүй 39-дэхи столовые даагша нүхэр Задоевада хатуу зэмэ толгогдоо. Гадна, наймаанай таhагай хүдэлмэришэд Макальский Радченко хоёрто худалдаа наймаа hайжаруулха заабари үгтэбэ гэжэ БМАССР-эй Худалдаа наймаанай министрын орлогшо нүхэр Ставцев манда мэдээсэбэ.

Мүнөө амаралтын парк соо павильон, киоск, палатканууд олон болгогдоо.

Хүдөө ажахын шэнэ техникэ

Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэ дээрэ «Хүдөө ажахын үйлэдбэриин ухаалан зохёогшо ба уралан нарижуулагша» гэhэн шэнэ павильон нээгдэнхэй. Эндэ табигдаhан юумэнүүдые хүн зон, экскурсантнууд ехээр hонирхон харадаг. Энэ павильон соо орогшод шэнэ машинанууд, приборнууд болон түхеэрэлгэнүүдые хаража танилсаад, наукын түйлалтануудые, хүдөө ажахын үйлэдбэриин саашадаа үргэнөөр хүгжэхэ байhыень ойлгожо абадаг юм.

Олон тоото экспонадуудай дунда хэмжэлгэ хэдэг автомат табигданхай. Хүдөө ажахые электрификацилха бүхэсоюзна институдай научна хүдэлмэрилэгшэ Н. Н. Буренко энэ автомадые ухаалан зохёогоо юм. Энэ автомат хэмжүүрэй проволоко хэрэглэнгүйгөөр, квадратно-гнездовой тарилга хэхэ арга олгоно. Иимэ автомадаар хангагдаhан сеялкэ квадратно-гнездовой тарилга автоматическаар хэдэг. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Грузинска ССР-hээ ерэhэн хэдэн экскурсантнууд квадратно-гнездовой тарилга хэдэг сеялкые хаража байна. Энэ сеялкэнь хэмжэлгэ хэхэ автомадаар хангагданхай.

Тэрэнэй автор Н. Буренко тайлбари үгэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Улан-Удэ Ленинэй үйлсын №26 „Бурят-Монголой ҮНЭН“

УНШАГШАДАЙ АСУУДАЛ, ДУРАДХАЛНУУД

Манай харюу

Худөө ажахын шэнэ техникэ

Яруунын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой механик нүхэр Ц. Д. Банзатов шэнэ машина, техникэ тухай ехээр һонирхон, редакцида хандаба.

Инженер-механик В. Спирюхов энээндэнь харюу үгэбэ.

Партиин ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэриие дүүлэн, научно-шэнжэлэлгын эмзургаанууд, конструкторнуудай эро худөө ажахын үйлэдбэие бүхы дээрэнь оньһожоруулхын ла ехэ юумэ хэжэ байна. Энээнй хамта, манай орон дотор шэнэ хникэ туршаха горьтой худэлмэ ябуулагдажа байнхай. Туршагһан машинанууд бултадаа шахуу лэдбэридэ ородог.

МТЗ-2 тракторай орондо мүнөө эл МТЗ-5, МТЗ-5М. МТЗ-7 гэһэн акторнууд бүтээгдэн гаргагдаха. энэй дүрбэн мөөринь бултадаа сэ ехэтэйгээр хэгдэнхэй. МТЗ-5 акторай двигатель 40 мориной сэтэй. Энэ трактор 350 килограмар хүнгэдхэгдэнхэй. Нүгөөдэ акторнууд мүн лэ нилээд һайн анартай болоһон байна. КПД-35 акторай орондо, Липецкэ завод ДП-38 маркын трактор гаргадаг лохонь. Энэ тракторай двигаь 40 мориной хүсэтэй. ДТ-54 акторай орондо, ДТ-57, ДТ-70 актор бии болгогдоо юм. Владирска тракторай завод ДТ-28 гэ- универсальна трактор бүтээн гажа эхилээ.

Хүсэ ехэтэй С-100, С-140, ДЭТ-250 ркын трактор бии болгогдобо. э машинанууд сабшалангай. гар элдүүрилгын худэлмэридэ хэглэгдэхэ.

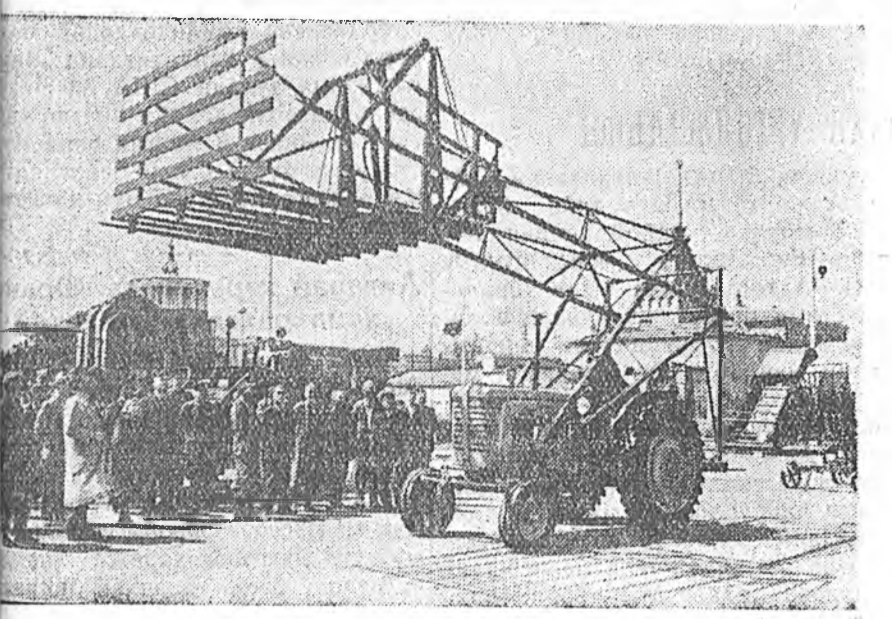
12 мориной хүсэтэй (дизельнэ) ДСШ-14 маркын өөрөө ябадаг шасси 1957 ондо бүтээгдэжэ эхилээ. Мүн ДВСШ-30 гэжэ 30 мориной хүсэтэй өөрөө ябаха шасси бэлдэгдэжэ байна. Энэнэй оньһонууд бултадаа һайнаар хэгдэнхэй.

Ороохо таряа хуряаха СК-3 маркын шэнэ комбайн бии болоо. Тэрэнэй жаткань 3,2—4,5 метр үргэнөөр хадаха, үргэ наринниинь хүнэй дураар табигдаха юм. Энэ комбайн манай промышленностиин бүтээн гаргадаг бүхы комбайнуудһаа үлүү һайн. СК-3 маркын шэнэ комбайн хэдэн тракторай конструкци холижо бүтээгдэнхэй.

Шэнэ трактор, комбайнуудые бүтээн гаргахатаяа хамта, худөө ажахын бүри һайн машина, зэмсэгүүд зохёогдожо, үйлэдбэрилэгдэжэ захалаа. Тэдэнэй тоодо иимэ машинанууд ороно гэбэл: кукуруза болон наран сэсэгые квадратно-гнездовой аргаар тариха СКГК-6В маркын сеялкэ, тракторай урда (МТЗ) шагтагалдаг 4 метр үргэнтэй ЖН-4 жатка, хадаһан таряа суглуулдаг ПНУ-2,0 гэжэ подборщик, тракторта шагтагалдаг ПК-2,5 маркын моторгүй комбайн, свёклын СК-12 гэжэ комбайн.

Шэнээр бүтээгдэн гаргагдажа байгаа машина, техникын зарим тэдынь тоологдобо гээшэ. Энээн дээрэһээ харахада, худөө ажахымнай жэл ерэхэ бүри улам олон шэнэ машинатай боложо байна. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, худөө ажахын үйлэдбэриин гаргашые хорооходо хизааргүй ехэ арга боломжо олгоно.

В. Спирюхов, инженер-механик.

1958 оной Худөө ажахын бүхэсоюзна выставкэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ухтомскиин нэрэмжэтэ Люберецкэ заводто бүтээгдэһэн, 500 килограмм юумэ үргэдэг «СШР-0,5» гэжэ һүри хаядаг механизмтай выставкэдэ эгшэд танилсажа байна. Энэ механизмда ганса тракторист худэлхэ.

ТАСС-эй фотохронико.

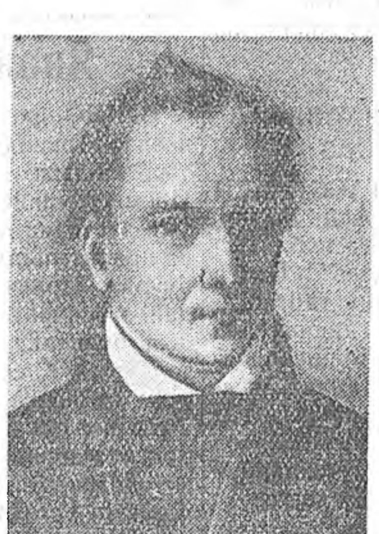
Аха дүү Бестужевтан

Декабристнууд манай эндэ сүлэлгэдэ байхадаа юу хэжэ байһан юм гэһэн асуудалтайгаар Х. Бадмаева (Сэлэнгэ) редакцида хандаба.

Энээндэнь харюу болгон нүхэр Хамзинагай статья толилогдобо.

Декабрист Николай Александрович Бестужевай намтар манай нютагай түүхэтэй холбоотой. Байгалай үмэнэ байхадаа энэ хүн ехэ хүдэлмэри хэһэн юм.

Николай Александрович Бестужев 1791 ондо апрелиин 13-да түрэһэн байгаа. 1825 ондо декабристнуудай буһалгаанда хабаадаһан дүрбэн хүбүүнэй эгээ ехэ ахань байһан гэхэ. Николай, Михаил Бестужевтан хаанай засагта эсэргүү түрүүшын революционно буһалгаае бэшэһэн байдаг. Александр ородой литературада Марлинский гэжэ нэрээр мэдээжэ болонхой.

Уһан далайн корпусто һурахадаа, Николай Александрович немец, франц, англи хэлэнүүдые, физикэ болон астрономи үзэдэг байгаа. Корпусоо дүүргэһэнэй һүүлээр флодто алба хэһэн, 1815 ондо Голланди, Франци, Исланди ошожо ерэһэн юм гэдэг. Николай тэндэһээ бусажа ерээд, адмиралтейтсвын дэргэдэхи музейе даажа байтараа, хойто зүгэй нюуса бүлгэмэй гэшүүн боложо ороһон гэхэ. Сенадай талмай дээрэхи буһалгаанда хабаадаһанайнгаа түлөө Николай, Михаил Бестужевтан бүхы наһан соогсо сүлэгдэхөөр сүүдлүүлһэн юм. Хожом тэрэнь 20 жэлэй болзороор һэлгэгдэһэн байгаа.

Бэшэ декабристнуудтай хамта аха дүү Бестужевтан түрүүшээр Чита хотодо, удаа тээнь — 1830 онһоо Петровско заводто сүлэлгэндэ байһан гэдэг. Тиигэһэнэй һүүлээр, 1839 ондо Селенгинск хотодо байхаар шиидхэгдэһэн түүхэтэй.

Бестужевтанай ерэхэдэ, Селенгинск тулюурхан город байһан гэхэ. Хожомынь Сэлэнгын зүүн эрьедэ гаргагдаһан байгаа. Бестужевтан хотоһоо доошоо Сэлэнгын эрьеэр барилга хэжэ эхилһэн, Сэлэнгын бурядууд эдээнэй хүршэнэр боложо һууһан, ехэ холбоо барисаатай байһан юм гэлсэдэг. Бестужевтан эндэ газар таряалан эрхилжэ байтараа, мал үсхэбэрилдэг болоһон байна.

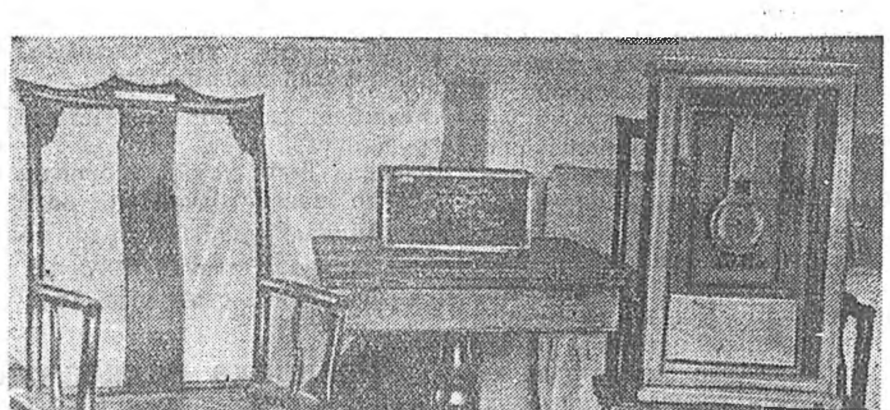
Тэдэнэр Сэлэнгын райондо байхадаа, бурядуудые олон юумэндэ һургаһан юм. Мастерской нээжэ, бурят зониие модо, түмэр дархалха мэргэжэлдэ һургаһан байгаа. Эндэ байхадаа бурядуудтай нягта холбоо барисаатайгаар хүдэлһэн байна. «Бурядай ажахы» гэжэ ном соогоо Н. Бестужев бурят зоной анханай уран бэрхэ байһан тухай бэшэһэн байдаг.

Николай Александрович Хориин бурят Сандан Бадмаевта зэмсэг бэлэглэһэн гэхэ. Энээнэй һүүлээр, тээ байд гээд С. Бадмаев гоёожо хэһэн гааһа, хутага Бестужевта бэлэглэһэн гэдэг. Убугун Сарампилов эдэнэрэй ехэ дүтын нүхэр байһан юм аабза.

Н. Бестужев Доржи Банзаров хоёр Селенгинскдэ хэдэн удаа уулзаһан һурагтай.

Н. А. Бестужев Эрхүүһээ Байгалай эрьеэр бусажа ябахадаа ехээр хүйтэ абаад, 1855 оной майн 14-дэ (хуушан календаряар) наһа бараһан юм. Худөөлүүлэгдэһэн газартань, Селенгинскдэ памятник бодхоотой. Бестужевтанай нүхэр, декабрист К. П. Торсондо баһал памятник табигданхай.

Е. Хамзина, хизаар ороноо шэнжэлхэ музейн ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ.

Декабрист Н. А. Бестужевай хэһэн гэрэй хэрэгсэл зураг дээрэ харуулагдана.

Кяхтын силлиманит хайшан гэжэ хэрэглэгдэхэб?

Силлиманидай баялиг Кяхтын аймагта олдоһон байна. Арадай ажахыда тэрэ ямар туһатайб, хайшан гэжэ хэрэглэгдэхэб гэһэн асуудалда харюусахые гуйжа, энэ аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой Харанхын комплексно бригадын бригадир С. Ц. Ганжуров бэшэнэ.

Энээндэнь харюу болгон нүхэр Буянтуевай статья толилогдобо.

Кяхтын силлиманит (силикат, алюмини) һаяшагаар ашаглагдаха юм. Кяхтын аймагай зүүн урда зүгтэхи Бургутуйн хада шадар, Сэлэнгэ мүрэн Сүхэ гол хоёрой хоорондо. энэ малтамал олдоһон байна.

Эндэхи силлиманит сайрай, шэлэй, керамическа болон бусад промышленностьда хэрэглэгдэхэ тон шухала холисотой. Энэ малтамалые шэнжэлэн туршаад үзэхэдэ, сайр болон бусад зүйл абтахаар байһаниинь элирээ.

Кяхтын силлиманит ашаглахада таатай. Улан-Удэ Наушка гэжэ түмэр харгыда дүтэ, судныи ябадаг Сэлэнгэ мүрэн, Сүхэ голдо дүтэ байдаг. Кяхта Улан-Удын хоорондохи дардам харгы мүн лэ ехэ туһатай байха болоно.

Кяхтын силлиманидые хэрэглэн, Бурят-Монголдо сайрай промышленность хүгжөөхөөр хараалагдана. Юуб гэхэдэ, Сэлэнгэ мүрэн, тэрэнэй аса һалаанууд хүсэ ехэтэй, республикымнай тэг дунда хүрин, хара шулуу нүүрһэнэй ехэ нөөсэ бии. Бурят-Монголдо иимэ шухала малтамалай олдоо хадань, Сэлэнгэ мүрэнэй хүсые хэрэглэхэ асуудал шэнээр хаража үзэгдэхэ ёһотой.

Кяхтын силлиманидые хоёр болзор соо ашаглабал: илгагдаһан силлиманидые энэ табан жэлэй эсэс багаар Эрхүүгэй сайрай заводто зөөжэ эхилбэл, манай эндэ шэнээр баригдаха заводто энэ малтамалые удаадахи табанжэл соо хэрэглэдэг болбол, зохистой гээд һанагдана.

Эрхүүгэй сайрай заводто Кяхтын силлиманидые зөөжэ эхилхэдээ, үлүү гаргаша хороогдохо болоно. Яахадааб гэхэдэ, Хойто Уралһаа гү, али Красноярска хизаарай Ужурска районһоо иимэ малтамалые Эрхүү зөөдэг байгаа бшуу. Илгагдамал нэгэ тонно сайрай рудае Хойто Уралһаа Эрхүү асархада 120 түхэриг сэнтэй болодог байһан аад, Кяхтаһаа Эрхүү абаашахада — миил 20 түхэригтэ болохо юм. Кяхтын силлиманидые Эрхүүгэй сайрай заводто хэрэглэдэг болоходонь, Урал Эрхүү хоёрой хоорондохи түмэр замаар зөөгдэдэг ашаан хорохо жэшээтэй.

Сэлэнгэ мүрэнэй хүсэ, республикын шулуу нүүрһэ ашаглан, Кяхтын силлиманидые хэрэглэхэдэ, Бурят-Монголдомнай сайрай промышленность хүгжөөгдэхэһөө гадна, олон зүйлэй үйлэдбэри бии болохо байна.

Кяхтын силлиманидта үшөө ондоо баялиг — рутила гэдэгэй бии байһан тула, сайрай промышленностьһаа гадна, мүн титан үйлэдбэрилжэ болохо юм. Титан халасагүй һэн туладаа, ерээдүйдэ ехэ хэрэг бүтээхэ металл гэжэ тоологдодог.

Б. Буянтуев, *дэлхэйн байгаали шэнжэлдэг эрдэмэй кандидат.*

ТЭЖЭЭМЭЛ АМИТАД ХААНАҺАА, ХАЙШАН ГЭЖЭ БИИ БОЛООБ?

Худөө ажахын техникумдэ һурагша Д. Ракшаева иимэ асуудал һураба.

Энээндэнь харюу болгон нүхэр Бакутинай статья доро толилогдобо.

Хүнүүд арбаад мянган жэлэй саада тээ агнуури эрхилэн нүүжэ ябаһан аад, түбхинэһэн һуудалда орохотойгоо хамта зэрлиг шубуу, ан гараар тэжээжэ эхилһэн байгаа. Тиихэтэй хамта, гадаһа гаһанаар газарай хүрьһэ зөөлэрүүлжэ, элдэб залаата ургамалнуудай үрэһэ тарижа захалһан юм. Газар таряалан эрхилхынгээ хажуугаар, мал гараар барижа, эжэлшүүлжэ үргэлжэлөө. Шубуудһаа: тахяа, үһанда тамардаг шубуудые; малһаа: адуу мори, үхэр, хонн, ямаа гараар тэжээгээд, мяха, арһыень хэрэглэдэг болоһон байна.

Гэрэй гэхэ гү, тэжээмэл шубуудай һалтар гарбалай үлэгдэл мүнөөшье бии юм. Харин зарим малай уг һалтар үгы болошонхой. Илангаяа адагуусан түрэлтэй зэрлиг малай эхи гарбалынь элирүүлэгдээдүй байһаар.

Центральна Азида байдаг (Пржевальскиин) зэрлиг моридые дурнадахинай моридой үүлтэр юм гэжэ эрдэмтэд урдань тоолодог байгаа. Баруун тээхи моридой уг гарбалынь үнгэрһэн зуун жэлэй 60-аад он хүрэтэр Волга шадарай талада үдэжэ ябаһан зэрлиг морид юм һэн гэжэ хэлсэдэг.

Индидэ, Индо-Малайска арал, ольторогуудта байдаг тахяа бүхы түрэлэй тахяануудай уг гарбалынь болоно.

Тахяа үсхэбэрилгын түүхые тоолоожо эхилхэ хүрэтэрхи 2 мянган жэлэй саада тээ эртэ сагай индусуудай ланза үзэгөөр бэшэһэн «Ведэнүүд» соо дурдагдаһан байдаг. Хойшо хойшодоо тахяа гээшэ дэлхэйн бүхы түбинүүдтэ тараагдажа, үсхэбэрилэгдэһэн байгаа. Тиимэ гэһээр саашадаа элдэб үүлтэрэй тахяанууд бии болтогдоо. Үндэгэлдэг лехгорно сагаан тахяа Италида Ливорно городто бии болгогдоһон байна. Тиимэ тахяа түхэреэн жэл соо шахуу үндэгэлдэг.

Тэжээмэл галуун зэрлиг галуунуудһаа уг гарбалтай юм. Иимэ галуунууд Бурят-Монголой намаг, нуурнууд соо байрладаг. Мүн тэжээмэл нугаһан манай энээгүүр олоороо үүрлэдэг кряква гэжэ нугаһанһаа гарбалтай. Кряква нугаһанай дальбараанууд гараар тэжээхэдэ түргэн эжэлшэжэ һурадаг. Гэбэшье, намар болохолоор урда, дулаанай орон худар ниидэхэ гэжэ эрмэлзэдэг. Тиигэбэшье, 5—7 үеын үнгэрхэдэ ниидэхэ һэдэлгэеэ орхижо, хүндэ эжэлшэн дададаг байна.

Тэжээмэл индейкэ Америкэһээ уг гарбалтай. Колумбын Америкые олохын урда тээ тэндэ индейкэ үдэжэ байһан юм. Индейкын шэгнүүр дунда зэргээр 7 килограмм болодог, эрхим индейкэ жэл соо 120 үндэгэ үгэдэг.

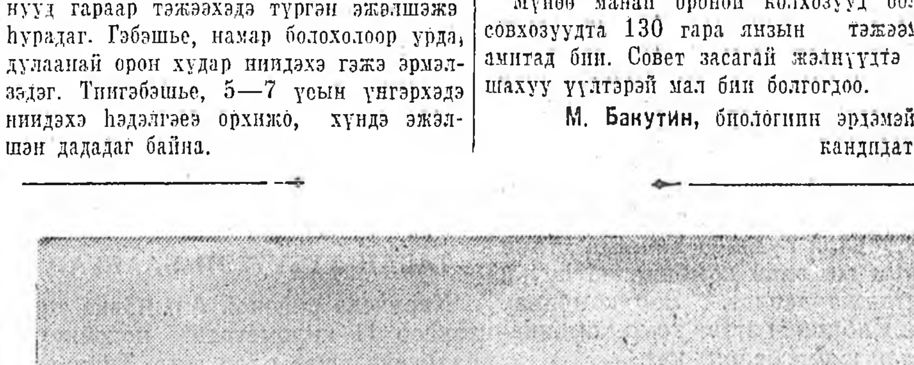
Эртэ урда сагһаа хойшо элдэб үүлтэрэй гулабхаа спортдо, хэлхеэ холбоондо хэрэглэхын тула тэжээгдэдэг болоһон байгаа. Бүхы түрэлэй тэжээмэл гулабхаа манай эндэхи зэрлиг боро гулабхаадал адли юм. Почто зөөдэг гулабхаа мэдээ хүргэһэн саарһа абаад, мянгаад километртэ ниидэхэ шадалтай.

Эбэртэ бодо мал гол түлэб уг таһарһан тура гэжэ амитанһаа угсаатай. Тиимэ амитадай үлэгдэл гурбан зуугаад жэлэй саана Европодо, Азида, Африкада байһан юм гэжэ эрдэмтэд тухайлдаг. Турые барижа эхилһэн сагһаа хойшо арбаад мянган жэл үнгэрөө. Баһал тэды шэнээн сагай үедэ хони тэжээжэ эхилһэн байгаа. Хониной уг гарбалынь хадын зэрлиг хонид (аргали) болоно. Гахайн уг унгинь мүн лэ манай республикын урда аймагуудта үдэдэг зэрлиг бодон гахай юм. Минсгэй эртэ урда сагта Египедтэ баригдаһан байна. Нила мүрэнние зубшан һууһан Феллахууд (түбхинэһэн һуудалда ороһон эртэ урда сагай арабууд) баян ургаса хуряадаг байһан түүхэтэй. Тэрэнэй ургасые хулгана ехээр гэмтээдэг байгаа. Тэрээнһээ шалтагаалан, хулгана үгы хэдэг минсгэй олоор тэжээгдэһэн байха юм. Эртэ урда сагай Египедтэ ургаса хамгаалдаг минсгэйе хүндэлжэ, тэрэнэй бэеын дүрсэ зурадаг болоһон байгаа. Тэрэнь «Баст» гү, али ургамалай бурхан гэжэ нэрлэгдэдэг байба. Египедэй минсгэйһээ элдэб түрэлэй муура бии болоһон гэдэг.

Тэжээмэл амитадһаа нохой анха түрүүн хүн эзэтэй боложо эхилһэн юм гэхэ. 15 мянган жэлэй саада тээ хүн тэрэниие газаагаа барижа эжэлшүүлһэн һурагтай. Нохойн уг гарбалынь зэрлиг арьяатад, илангаяа шоно байһан болоолтой. Элдэб үүлтэрэй тэжээмэл амитадые дэлхэйн бүхы оронуудай хүн зон баридаг болоһоор үнинэй.

Мүнөө манай ороной колхозууд болон совхозуудта 130 гара янзын тэжээмэл амитад бии. Совет засагай жэлнүүдтэ 30 шахуу үүлтэрэй мал бии болгогдоо.

М. Бакутин, биологиин эрдэмэй кандидат.

Һүрэг үнеэд бэлшэжэ ябана. А. Мантаевай фото.

Үнэтэ эм

Эфедрин гэжэ эм хаана гаргагдадаг э, ямар үбшэниие аргалдаг юм гэжэ үхэр Гомбоева Заиграйн аймагһаа суба.

«Дружба» гэжэ Хитадай журналһаа бажа, тобшохон харюу үгтэбэ.

Дотор Монголдо бэлэдхэгдэдэг эдрин уласхоорондын дэлгүүр дээ- ехэ сууда гаража, хэрэглэгдэдэг онхой. Эхилэн хараалһан түсэй ёһоор мүнөө жэл энэ үнэтэ эм тонно үйлэдбэрилхэ гэгдэһэл йгаа. Энэ үедэ эфедрин гаргалүшөө 25 тонноор ехэ болохо юм.

Дотор Монголдо үйлэдбэрилдэг «Чифэн» гэжэ фармацевтын фабрика байгуулагдаа. Элдэб ханяада, нюдэнэй болон эхэнэрэй үбшэ аргалхада ехэ туһатай, тон һайн шанартай эфедрин тэрэ фабрика гаргана. Эндэ гаргаһан эмынь гансахан Хитад орон дотор бэшэ, мүн Советскэ Союзда, Европын оронуудта, Азиин Зүүн урда зүгэй оронуудта худалдагдана.

(«Дружба» гэжэ журналһаа).

Химическэ промышленностиие хүгжөөхэ арга боломжо манай республикада бии

Манай республикада химическэ промышленностиие хүгжөөхэ ямар арга боломжо бииб гэжэ Улан-Удэ городто жаһуудаг Г. Иванов асууба.

Бурят-Монголой совнархозой инженер нүхэр Т. Хантаев энээн тухай статья бэшээ.

Бурят-Монголой республика минеральна түүхэй эдээр, ой модоор, промышленностиин үлөөдһөөр баян. Тэдэниие арадайнгаа ажахыда хэрэглэхын тула синтез хэдэг (болгоруулдаг) предприятинуудые баха бүхы арга боломжо манда и.

һүүлэй жэлнүүдтэ Заиграйн, ын, Түнхэнэй, Мухаршэбэрэй, Тоин аймагуудай дэбисхэр дээрэ лисогүй извёстко, шулуу нүүр, флюорита, перлитэ болон буай ехэ баялиг бии гэжэ тодорон. Жэшээнь, Заиграйн аймагай люутэ нютагта холисогүй сэбэр вёстко олдоо. Тэрээнэй зузаань 170 сантиметр шахуу. Бүлюуээ урагшаа 40—50 километрын арта—Түгнын голдо ехэ шулуу үрһэн олдонхой. Эндэхи нүүрһые мэл аргаар малтажа болохо йна.

Бурят-Монголдомнай химическэ аараа холисогүй известнягай, луу нүүрһэнэй олдоод байхада, резиныи, химическэ ондоо зүйлнүүдээр хангаха завод барижа, манай республикын, Сибирь болон Алас Дурнын нютагуудай предприятиин эрилтые, арад зоной хэрэглэлые хангахаар хэмжээтэй холимог каучук үйлэдбэрилхэ шухала.

Сэлэнгэ шадар баригдажа байһан целлюлозо-утаһанай комбинат элдэб эд хэрэгсэл бүтээн гаргаха байна.

Мүн Заиграйн аймагай Илька станциһаа холо бэшэхэнэ — Мухар Тала гэжэ газарта шэл шэнги «Перлит» гэдэг малтамал олдоо. Тэрээниие штукатурада хэрэглэхэһээ гадна, халуу баридаг, гал даасатай цемент, карели, барилгын хушалта. хана бариха, мүн шэрэ, пластмасса, асфальтда холидог, элдэб эдеэ хоолой зүйл сэбэрлэхэ фильтр гэхэ мэтэ зүйлнүүд болгон хэрэглэдэг.

Улан-Удэ городһоо зүүлжээ 30 километрын хараанай газарта флюорита олдоо. Тэрэнэй нөөсэнь ехэ байхаар багсаагдана. Тиимэ баялиг Ториин аймагташье олдонхой.

Металл хайлуулгада хэрэглэдэг флюоритын кислота шудхалаагай хэбые элһэнһээнь сэбэрлэхэдэ, химическэ туршалгада, шанар һайнтай газалин болон ондоошье зүйлдэ хэрэглэгдэхэ байна.

Зүүн Саянда, Түнхэнэй голдо холисогүй известняк. апатит элбэг гэжэ тодоруулагдаа.

Республикын уужам үргэн дайдаар — Галуута-Нуурые тойрон, Борьёогой талада, Байгалай эрье шадар газ, нефть бии гэжэ тодорхойлогдоһон байха юм. Республика доторнай элдэб модон айхабтар элбэг.

1961 ондо модо хюрөөдэлгэеэ нилээд ехээр нэмээхэ гэжэ манай арадай ажахын совет түсэблэнхэй. Модо хюрөөдэхэдэ хибэдэһэн, зомгооһон, харуулай зургадаһан,, хюрөөдэгдэһэн модоной заха гэхэ мэтэ ехэ үлэгдэл гарадаг гээшэ. Хюрөөгэй 1 тонно хуурай хибэдэһэнһээ 220 литр спирт гү, али 500 килограмм дрожжо үйлэдбэрилжэ болохо гэжэ Совет ороной эрдэмтэд элирүүлнэ. Энээн дээрэһээ харахада, модоной хаядаһаар элдэб шухала юумэ хэжэ болохо байна. Онохойн модоной комбинадта, Улан-Удэ городто туд бүридөө 14 мянган тонно дрожжо гаргажа завод бариха гэжэ «Забайкаллес» комбинат хараална.

Бүлюутэйн холисогүй известняк, Түгнын хүрин нүүрһэ ашаглажа, хэмэл каучук үйлэдбэрилхэ шухала байна.

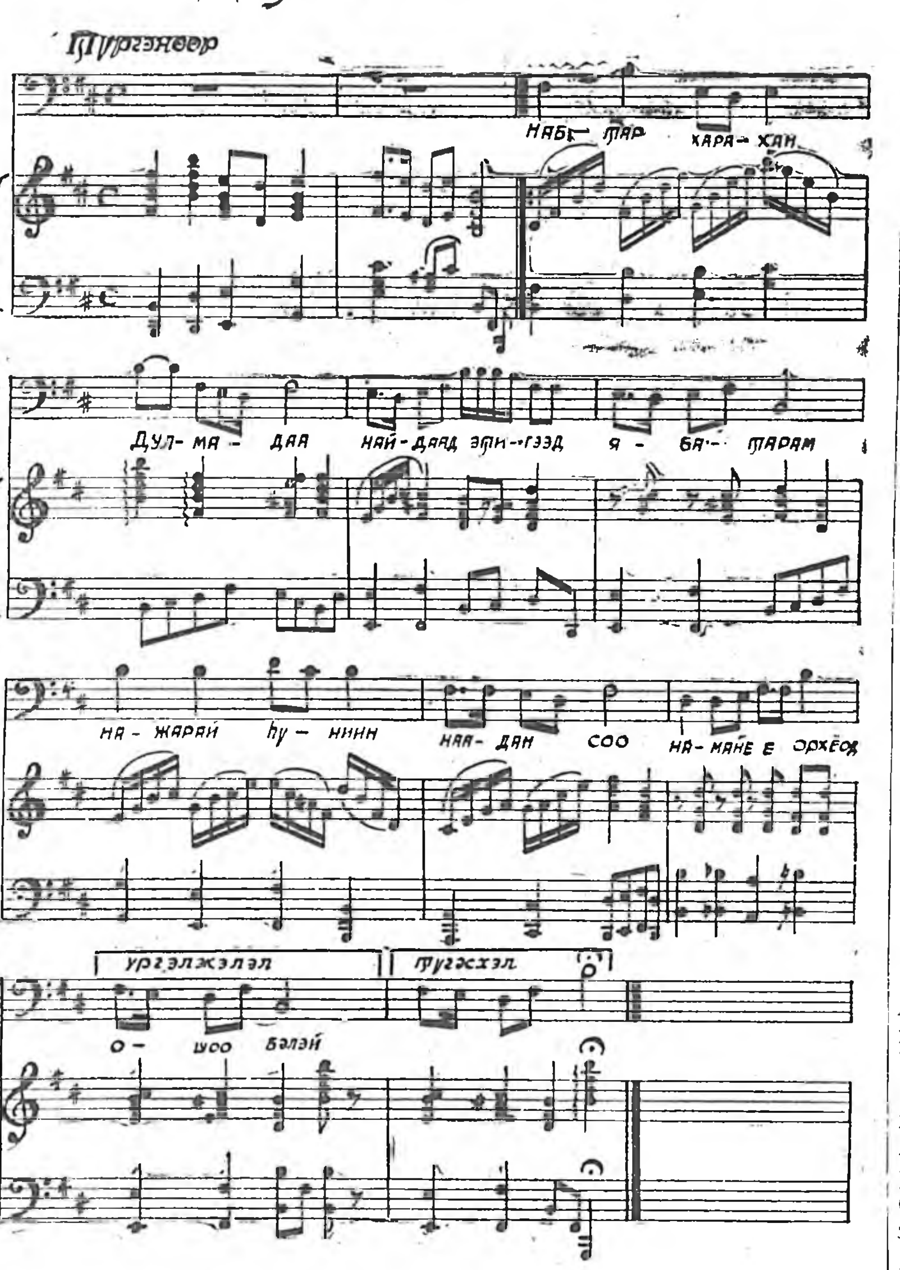
Химическэ промышленностьда хэрэглэгдэхэ минералнуудые Бурят-Монголой республикын дэбисхэр дээрэ олохо бэдэрэлгын худэлмэри бүхы хэмжээгээр ябуулагдаха ёһотой. Тодорхойлон хэлэбэл, Заиграйда олдоһон сэбэр известнягай, Түгнын шулуу нүүрһэнэй хэр ехэ байһые энэ жэлэй эсэс хүрэтэр гүрэнэй комисси наринаар тодорхойлхо зэргэтэй.

Тэрэшэлэн манай республикада дабһатай нуурнууд бии. Гэбэшье, тэдэниие шэнжэлхэ худэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Дабһанһаа химическэ промышленностьда хэрэгтэй продукциин абтадагынь элитэ. Тиимэһээ, Бурят-Монголдохи дабһатай нуурнуудые шэнжэлхэ худэлмэри хэгдэхэ болоно. Нефть, газ бэдэрэлгэ үргэлжэлүүлэгдэхэ байна. Химическэ промышленность эмхидхэхэ арга боломжоёо хүсэд бүрин ашаглаха шухала.

Т. Хантаев, Бурят-Монголой совнархозой инженер.

Үгэнь, хүгжэмынь Б. БАЛДАКОВОЙ

Дулмахан

Набтархан харахан Дулмада
Найдаад этигээд ябатарам,
Нажарай һүниин наадан соо
Намайе орхёод ошоо бэлэй.

Урихан шарайтай Дулмахан
Урмым ехээр гутаабалши,
Урда бригадын Сэрэнтэй
Ушараад сугтаа ошоболши.

Шэлэһэн тэрэ Сэрэнһээшни,
Сэхынь хэлэхэдээ, дортоогүйб.
Шарайгаар һүрхэй бэшэшье һаа,
Сэдьхэл һанаагаар баям даа.

Хүнэй хүбүүндэ гартаагүйб,
Хүлеэд гэхээ яагаабши даа.
Хожомынь намайе мэдэхэдээ,
Халаглан уйдан һуухаш даа.

Мотоцикл шүүбэ

Баргажанай аймагай нөөсэлгын касса мүнгэ-эдэй лотерейн шүүбэритэ таблицаар ажалшадта шүүбэринүүдыень түлэжэ үргэлжэлһөөр. Түрүүшын хэдэн үдэрэй туршада 100 гаран шүүбэри түлэгдөө. Тэдэнэй тоодо эдеэ хоолой магазинии даагша М. А. Краснояровта «ИЖ-56» маркын мотоцикл тудаһан байна. Шүүбэреэ абахынь тулада энэ нүхэртэ квитанци үгтөө.

М. Гроссман.

Саяанай үндэртэ зун болоо

Энэ жэлдэ Ахын аймагта урдынхида орходоо һураггүй эртэ дулаараа. Тиин ногооншье эртүүр ургажа, модо бургааһаншье һагсайлдан намааржа, зунай урин дулаан шарай үзэгдэбэ. Мал адуун бэлшэжэ, ногоо шэмхэлжэ эхилһээр нилээд болобо.

Иимэ һайхан сагые угтуулан, аймагай колхозууд малаа эртээр зуһаландаа гаргахын тула бэлэдхэлэй ехэхэн хүдэлмэри богонихон саг соо хээ. «Улаан Аха» колхоз барилгын тусхай бригада томилжо, Зүүн Сагаан Бэлшэр, Баруун Сагаан Бэлшэр гэжэ нютагуудтахи малай байрануудые заһабарилаа. Барилгашад нүхэд Галсанов, Гармаев, Доржиев, Будаев гэгшэдэй заһабарилһан байрануудта июниин эхеэр колхозой 14 фермэ, 2 отара нүүн ошоо.

Мүн «Улаан малшан» колхозой фермэнүүд июниин 15-да зуһаландаа гараа.

Д. Дамбаев.

Хэлэһэн үгэдөө хүрэнэ

Ээрын шпалозаводой коллектив Донбассай суута шахтёр Н. Я. Мамайн жэшээгээр халаан бүхэнэйнгөө даалгабари үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна. Тэдэнэр мүрысөөндэ оролсохо зуураа, халаан соо хүн бүхэнниинь нормоһоо гадуур нэгэ, хамта 52 шпала хюрөөдэхэ гэһэн уялга абаһан байгаа.

Заводой хүдэлмэришэдэй хэлэһэн үгэнь хэһэн хэрэгһээ алгасанагүй. Тэдэнэр халаан бүхэндөө 100 гаран шпала даалгабариһаа гадуур үгэнэ. Тэрэнэй ашаар мүнөө заводынь түсэбөө нэгэ һараар уридшалан ябана. Июниин 10-най мэдээгээр 6 һарын түсэбһөө гадуур 11641 шпала хюрөөдэгдөө.

Түрүү хүдэлмэришэд Ефим Полубояринов, Николай Ращупкин, Александр Туганов, Виктор Семенов, Нина Асташева, Александр Иванов болон бусад даалгабаряа саг үргэлжэ 130—150 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

С. Тюлюкин.

ХИЛЫН СААНАҺАА

„Хани барисаанай поезд" Советскэ Союз орохоёо гараба

БЕРЛИН, июниин 17. (ТАСС). «Хани барисаанай поезд» Москва орохоёо Берлинһээ гараба. Германиин Демократическа Республикын болон Германиин Федеративна Республикын 250 гражданин энэ поезддо һуужа ябана. Тэдэнэй дунда хүдэлмэришэд, шахтёрнууд, врачууд, багшанар, гар олзоборилогшод, городской эмхи зургаануудай алба хаагшад бии. Аяншалгада хабаадагшад Советскэ Союзда арба гара хоножо, Минск, Москва болон Ленинградта хүрэхэ байна.

Советскэ Союзда ерэжэ энэ аяншалга хэлгые Эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэдэй немецкэ совет (ГДР), Эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэдэй немецкэ комитет (ФРГ), Эб найрамдал хамгаалха советскэ комитет эмхидхэһэн байна. Бүү зэбсэг хуряахын, уласхоорондын харилсаа холбоо хүгжөөхын түлөө конгресстэ бэлэдхэл хэхэ зорилгоор энэ аяншалга эмхидхэгдээ.

ОАР-эй Президент Насерай Указ

КАИР, июниин 17. (ТАСС). МЕН агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын президент Гамаль Абдель Насер Указ гаргаа. Урда тээнь гаргагдаһан хуулинууд соо гражданинуудай хэнэй харьяатай байһыень тодорхойлхын тулада «египтянин», «сириец» гэһэн үгэнүүд хэрэглэгдэдэг байгаа. Дурсагдаһан Указай ёһоор эдэ үгэнүүд «ОАР-эй гражданин» гэһэн үгөөр һэлгэгдэхэ болоно.

Францида демократическа хэблэлые мүрдэнэ

ПАРИЖ, июниин 17. (ТАСС). «Юманите» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, «Патриот де Нис» гэжэ үдэр бүриин демократическа газетын номернуудые үсэгэлдэр Ниццада хуряажа абаһан байна. Газетын номернуудые хуряахадаа ямар шалтаг бариаб гэхэдэ, Алжирта дайлалдахаяа арсаһан французска солдадуудай бэшэгүүд энэ газетэдэ толилогдоһон байгаа.

Июниин 15-най воскресенидэ Лиондо тэндэхи фашистска хулиганууд «Юманите-Диманш» газетэ тараагшадта доболхо гэһэн һэдэлгэ хоёр дахин хээ гэжэ «Юманите» газетэ мэдээсэнэ. Гэбэшье, газаагуур ябаһан хүнүүд хулиганнуудта сохилто үгэжэ, тэдэниие зугадуулан тэрьелүүлһэн байгаа.

Республикые хамгаалхын түлөө тэмсэлшэд сүүдтэ үгтөө

ПАРИЖ, июниин 17. (ТАСС). Республикые хамгаалха тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан 22 гражданинай хэрэгые хаража үзэхын тулада мүнөөдэр Парижда сүүд боложо эхилбэ. «Хоригдоһон манифестацинуудые тухиран һужэрөөгөө» гэһэн гэмнэлтэ тэдэнэй олонхиндо хэгдэһэн байна. Иимэ гэмнэлгэ хэхын тулада правительствэ байгуулха эрхэ түлөөлэлгэ генерал де Голльдо парламентын олгохо ябадал эсэргүүсэн демонстраци хэхые уряалһан соносхолнуудые эдэ хүнүүд .няагаа, хуудаһануудые тараагаа гэһэн шалтаг бариһан байха юм.

Гэмнэгдэгшэдые сүлөөлхэ эрилтэ хэһэн олон тоото бэшэгүүд ажалшадай зүгһөө сүүдэй нэрэ дээрэ ороно. Мүн иимэ гэм ашагдаһан үшөө табан хүн үглөөдэр сүүдэй үмэнэ зогсохо юм.

☆ ☆

Философиин доктор Йост ван Ренингс өөрынгөө эрдэм мэргэжэлээр хүдэлмэри олохо аргагүй байһан дээрэһээ Мюнхенэй үйлсэнүүдэй шорой хамажа, хоолойгоо тэжээхэ баатай болонхой.

Центральбильдын фото.

☆ ☆

Японой парламентын сесси дээрэ

ТОКИО, июниин 17. (ТАСС). Мүнөөдэр Токиодо Японой парламентын 29-дэхи тусхай сесси болобо. Премьер-министр Киси парламентын заседани дээрэ үгэ хэлэжэ, шэнэ правительствын программые найруулаа. Правительство «бэеэ даанхай, эб найрамдалда дуратай гадаадын политика бэелүүлхэ» хүсэлэнтэй гэжэ Киси мэдүүлээ. Уласхоорондын шанга байдал һулаpуулха, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангаха зорилгоор элдэб оронуудай хүтэлбэрилэгшэдэй дунда холбоо барисаа үргэдхэхэ шухала гэжэ тэрэ хэлээ. Агууехэ гүрэнүүдэй толгойлогшонорой зүблөө зарлаха тухай асуудалда тогтоходоо, иимэ зүблөө зарлахын түлөө хүдэлөөндэ горьтой анхарал хандуулхаар байна гэжэ премьер-министр мэдүүлээ.

«Ехэ дайнай» һужэрэлгые зайсуулгада атомна зэбсэгэй түргэнөөр хүгжэжэ байлга туһална гэһэн хэбэртэйгээр Киси хэлээ. «Ядерна зэбсэг хорихо асуудалаар Японтой адли хараа бодол баримталдаг бусад оронуудтай нягта харилсаа холбоо байгуулаад» атомна зэбсэг хорихын тулада саашадаа оролдолго гаргахаб гэжэ премьер-министр найдуулаа. «Атомна дайнай аюул зайсуулха гансахан зам бии. Энэ хадаа агууехэ гүрэнүүдэй буу зэбсэг хуряалга бэелүүлхэ, ядерна зэбсэг туршалгые, тэрэниие бүтээлгые болон хэрэглэлгые нэгэн доро хорихо ябадал болоно» гэжэ Киси мэдүүлээ.

Япон Хитад хоёрой хоорондохи харилсаан тушаа Киси иигэжэ хэлэбэ. Хитадтай худалдаа наймаа үргэдхэхэ «оролдолгоёо правительство үргэлжэлүүлхэ байна». Хоёр ороной хоорондо худалдаа наймаанай. соёл культурын холбоо барисаа хүгжөөхэ шухала гэжэ тэрэ хэлээ.

Дотоодын байдал тушаа тогтоходоо, оронойемнай экономико мүнөө үедэ бэрхэтэйшэг байдалда байна гэжэ Киси мэдүүлээ.

АЛЖИРТА ДАЙН БАЙЛДААН ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

ПАРИЖ, июниин 17. (ТАСС). Алжирай национально-сүлөөрэлгын армиин болон Франциин сэрэгүүдэй хоорондо Алжирта үсэд шанга байлдаанууд үргэлжэлһөөр гэжэ хэблэл болон информационно агентствонууд мэдээсэнэ. Алжиртахи французска сэрэгүүдэй главна командалагша генерал Саланай кабинедэй мэдээнүүдһээ хаража үзэхэдэ, һүүлэй недели соо июниин 9-һөө 15 хүрэтэр Франциин сэрэгүүдтэй дайлалдаанай болоходо восстани хэгшэдэй 449 хүн алуулаа, 138 хүниинь плендэ ороо. Франциин сэрэгүүдэй хэр зэргэ хохидолдо ороһон тухай хэлэгдэнэгүй.

«Комба» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, һүүлэй хоёр сүүдхэ соо Шершиль Тенес хоёрой хоорондохи райондо шанга байлдаан болоо. Эдэ байлдаануудай болоходо восстани хэгшэдэй талаһаа 82 хүн алуулаа. Франциин сэрэгүүдэй 16 хүн алуулһан, 21 хүн шархатаһан байна. Алжирта шуһата дайн байлдаа болюулха тухай Франциин олониитэ шууд шанга эрилтэнүүдые хэнэ. Алжир тушаа шэнэ правительствын бэелүүлжэ байһан политика тухай Франциин эб найрамдалай национальна соведэй мэдүүлгые «Либерасьон» газетэ толилоо. Мэдүүлгэ соонь иигэжэ заагдана. Алжирай асуудал шиидхэлгые түргэдхэхэбди гэжэ правительствын найдуулһан болобошье, дайн байлдаан үшөөл үргэлжэлһөөр. «Эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөн хадаа хүсэ баримталха политикаһаа арсаад, хэлсээ хэжэ дары эхилхэ шухала гэжэ мэдүүлнэ гээд документ соо хэлэгдэнэ. Алжирай асуудал эбэй ёһоор шиидхэхын түлөө тэмсэлээ эдэбхитэй болгохыень Франциин эб найрамдалай тала баригшадые бултыень эб найрамдалай национальна совет уряалаа.

Францида радиоактивна зүйлнүүд тунана

ПАРИЖ, июниин 17. (ТАСС). Франс-Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Франциин Наукануудай академи мүнөөдэр мэдүүлгэ толилоо. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ. Һүүлэй үедэ Франциин центральна хубида радиоактивна бодосууд элитээр ехэ болоо. Газарай хүрьһэн дээрэ тунажа унаһан радиоактивна тооһон удаан саг соо бороогой ороһонһоо уламжалан хүнэй бэеын элүүртэ хоро хүргэхөөр хүсэтэй болохо байна гэжэ энэ документ соо хэлэгдэнэ.

Ядерна туршалгын үргэлжэлүүлэгдэжэ байһанһаа уламжалан, юумын радиоактивна байлга ехэ болоно гэжэ мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Тобшо мэдээсэлнүүд

✪ **Филиппинэй президент Карлос Гарсия албан хэрэгээр Вашингтондо ерээ. Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Гарсия США-гэй правительствотай экономическа асуудалнуудаар хэлсээ хэхэ юм ха.**

✪ **Палермо городто (Сицили) хүүгэдэй уласхоорондын IV фестиваль нээгдээ. Фестивальда 19 орон, тэрэ тоодо Советскэ Союз хабаадалсана. Июниин 29 болотор үргэлжэлхэ энэ фестиваль дээрэ нааданхайнуудай, хүүгэдэй зурагууд болон хүүгэдэй номуудай выставкэнүүд эмхидхэгдээ.**

✪ **Польшын Наукануудай академиин болон В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Бүхэсоюзна хүдөө ажахын наукануудай академиин хоорондо харилсаа холбоо байгуулха тухай хэлсээн июниин 17-до Варшавада баталагдаба. Энэ хэлсээнэй ёһоор научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэриин талаар харилсаа холбоо үргэдхэхэ, делегацинуудые, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые, мүн хүдөө ажахын литература бэе бэедээ эльгээлсэхэ ябадал хараалагданхай.**

✪ **Лейпцигтэ врачуудай уласхоорондын зүблөөн нээгдээ. 17 оронһоо, тэрэ тоодо Советскэ Союз, Бельги, Чехословаки, Великобритани, Финлянди, Греци, Польша, Швейцари, Венгри болон бусадһаа ерэһэн 450 гаран врачууд зүблөөнэй хүдэлмэридэ хабаадана.**

✪ **Аадар бороогой ехээр ороһонһоо уламжалан Венесуэлын ниислэл хото Каракаста хэдэн квартал уһанда абтаа. Хэдэн олон мянган гэр бүлэнэр байрагүй болоо. Багсаамжын мэдээнэй ёһоор үерһөө боложо, 20 миллион боливарай хохидол болоо.**

✪ **Атомай хүсэ амгалан ажалда хэрэглэхэ талаар амжагдаһан туйлалтануудай уласхоорондын V выставкэ июниин 17-до Римдэ нээгдээ. Тэрээндэ дэлхэйн олон орон хабаадана.**

Июниин 17. (ТАСС).

Ливандахи байдал

БЕЙРУТ, июниин 17. (ТАСС). Үсэгэлдэр Бейрудэй зарим районуудай үйлсэнүүдтэ буудалдаан болоо. Американска госпиталиин сад соо, городой центртэ хоёр бомбо тэһэлэгдэһэн байна.

Мүнөөдэр ниислэл хотодо намдуушаг байгаа. Гэбэшье, юрэнхы оршон байдал шангадаанги зангаараа. Бейрудтэхи мүнөөнэй байдал тухай бэшэхэдээ, «Телеграф» газетэ иигэжэ ажаглалта хэнэ: Городой үйлсэнүүд хооһон. Больницануудта шархатаһан хүнүүд дүүрэшэнхэй. Ниислэлэй бүхы районуудта забастовко үргэлжэлжэл байһаар. Олон гэр бүлэнэр городһоо хадануудай болон тосхонуудай руу гаража ошоно.

Ливанай „национальна фронтын" хүтэлбэрилэгшын мэдүүлгэ

БЕЙРУТ, июниин 17. (ТАСС). «Телеграф» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, ООН-эй генеральна секретарь Хаммаршельдын Ливанда ерэхэеэ байһантай дашарамдуулан, Ливанай «национальна фронтын» хүтэлбэрилэгшэ Саиб Салам иигэжэ мэдүүлээ. «Ливанай дотоодын асуудалые уласхоорондын шэнжэтэй болгохо гэһэн һэдэлгэһээ ямар нэгэн туһа гараха гэжэ би бодоногүйб. Мүнөө Ливанда тохёолдоод байһан бэрхэтэй байдал имагтал ливан арадай орон доторохи шиидхэхэ хэрэг болоно. Тиимэһээ хариин оронуудай ямаршье хамааралсалга уласхоорондын байдалые хурсадуулжа, болохо байна».

Ливан тушаа империалистическэ түсэбүүд

БЕЙРУТ, июниин 17. (ТАСС). Лондонһоо абтаһан мэдээсэлнүүдые Ливанай газетэнүүд толилбо. Тэдэнэй соонь иигэжэ заагдана. Ливанай газар дээрэ англо-американска сэрэгүүдые буулгаха түсэб хэдэн неделиин урда тээ зохёогдонхой. Англо-американска десантна сэрэгүүд американска командованиин мэдэлэй доро байхаар хараалагдана. Ливан эльгээхын тулада США 3.600 хүнһөө бүридэһэн далайн ябаган сэрэгүүдые, Англи 9 мянган парашютистнуудые хүсэд бэлэн байлгана гэжэ мэдээсэлнүүд соо мүн лэ хэлэгдэнэ.

Ливанай хэрэгүүдтэ Франци хамааралсаха һанаатай

ПАРИЖ, июниин 17. (ТАСС). Англо-американска зэбсэгтэ интервенцидэ дайрагдаха аюулда ороод байһан Ливан тушаа Франциин правительствын ямар түсэбтэй байһан тухай Парижай газетэнүүд мүнөөдэр мэдээсэбэ. «Орор» газетын мэдээнүүд дээрэһээ хаража үзэхэдэ, «Ливанай бэеэ даанхай байдалые хангаха талаар англо-американска түсэб» тушаа Франциһаа Лондондо байдаг элшэн сайд Жан Шовель Англиин гадаадын хэрэгүүдэй министерстводэ хэлсээ хөөрэлдөө хэһэн байна. Ливанай хэрэгүүдтэ Франци яажа хабаадалсахаб гэхэдэ, Франциин нэгэ гү, али хоёр корабль, Алжирта байдаг парашютистнуудай хэдэн соединени эльгээлсэхэ гэжэ газетэ бэшэнэ.

Дүтын Зүүн зүгтэ иимэ империалистическэ ааша гаргаха ябадалые зайсуулхыень эб найрамдалда дуратай бүхы французуудые «Юманите» газетэ уряалаа.

Американска буу зэбсэг Ливан эльгээгдэнэ

ЛОНДОН, июниин 17. (ТАСС). Рейтер агентствын корреспондент Бейрудһээ иигэжэ дамжуулна. Ливанай «аюулгүйе сахиха сэрэгүүдтэ» хэрэгтэй болохо һомо хэрэгсэлнүүдые американска 8 транспортна самолёт үсэгэлдэр һүни Бейрудэй аэродром дээрэ абаашаа гэжэ американхид мүнөөдэр мэдүүлбэ.

Самолёдууд харанхы болоһон хойно һүни ниидэжэ ерээд, үүр сайхын урдуур һөөргөө ниидэжэ ошоһон байна.

Англида залуушуул бүри олоороо гэм хэдэг боложо байна

ЛОНДОН, июниин 17. (ТАСС). Экономико болон социальна асуудалнуудые шэнжэлдэг организациин элидхэл Лондондо толилогдоо. Англиин залуушуулай дунда гэм хэхэ ябадалай олошоржо байһан тухай элидхэл соонь хэлэгдэнэ. Хори наһа хүрөөгүйшүүлэй гэм хэлгэ һүүлэй арбан жэлэй турша соо гурба дахин олон болоо. Залуушуулай дунда архидалга ехээр дэлгэрээ. Һогтуугаар гэм хэһэн 17-һоо 20 хүрэтэр наһатайшуул тушаа гаргагдаһан сүүдэй шиидхэбэринүүдэй тоо 1946 онһоо 1956 он хүрэтэр таба тухай процентээр олон болоһон байна.

Хүршэ областиин һонинууд

ЕРЭЭДҮЙН ГОРОД

БРАТСК. Ангар мүрэнэй баруун эрьедэ оршодог Турока гэжэ хүндын оршондохи ой модон сэбэрлэгэжэ, Братска ГЭС-эй барилгашадай ерээдүйн шулуун городой түрүүшын гэрнүүдэй һуури табигдахань. Түсэбэй ёһоор энэ жэлдэ ерээдүйн городой түрүүшын квартал бодхоогдожо, хамта 22 квадратна метр талмайтай байрын гэрнүүд баригдаха юм. Мүнөө тэндэ 12 мянган киловатт хүсэтэй теплоэлектростанци баригдажа байна. Мүн ажаһуугшадые эдеэ хоолой зүйлөөр хангаха томо гэгшын мяханай комбинадай һуури табигдажа эхилээ. Энэ комбинат Зүүн Сибириин эгээн томо комбинадуудай нэгэн болохо юм.

Зэрлиг байһан ой тайгые сэбэрлэхэ зуураа, ерээдүйн городой үйлсэ, талмайнуудай байха газарнуудта модонууд, ургамалнууд орхигдоно.

НАЦИОНАЛЬНА ҺАЙНДЭР

Усть-Ордын Бурят-Монголой национальна округто национальна һайндэр Сур-Харбаан һаяар болохонь. Һайндэрэй мүрысөөндэ округой район бүхэнһөө 60—60 спортсмен хабаадалсаха юм. Тэдэнэр 11 зүйлэй спортоор мүрысэхэ, тэрэ тоодо бүхэшүүлэй барилдаан, һур харбаан, мори урилдаан болохо байна.

Мүнөө округой спортивна бүлгэмүүд бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри хэжэ байна. Баяндайн, Эхирит-Булгадай, Бохоной районуудта «Урожай» гэжэ спортивна бүлгэмэй конференцинүүд үнгэргэгдөө.

ТАБАН ХҮБҮҮТЭЙ БААБГАЙ

Киринскэ районой Алымовка тосхонһоо 11 километртэ нохойнууд баабгайн эшээ олоо гэхэ. Тиин ангуушад Ф. А. Чудинов, И. С. Рукавшников гэгшэдэй тэрэ эшээн соо байһан баабгайе алан гэхэдэнь, нүхэн соонь үшөө баабгайн 5 хүбүүд байба. Ангуушад тэдэниие амидыгаар барижа, райпотребсоюзай бэлэдхэлэй контородо тушаагаа.

Баабгайн 5 гүлгэ түрэхэнь тон хомор үзэгдэл гээшэ. Олонхидоо 2, хаа яа 3 гүлгэ гаргадаг байна.

ҺҮНЭЙ КОМБИНАТ

Ангарск городой барилгашад һүнэй комбинат барижа дүүргэбэ. Тэрэнь дотороо ехэ һайн түхеэрэлгэтэй, ажал ехэтэй бүхы хүдэлмэринь механизмын аргаар хэгдэхэ байна. Комбинат үдэртөө 150 тонно һү буйлуулжа, тоһо, зөөхэй, кефир, айраг гэхэ мэтэ зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ юм.

Мүнөө комбинат хүдэлмэрилжэ эхилээ.

МОНГОЛ АЙЛШААР ОШОБО

Эрхүүгэй гүрэнэй университедэй коллективһээ хэдэн түлөөлэгшэд Улаан-Баатарай университет уряалаар ошобо. Тэрэ тоодо 3 багша, 9 студент бии.

«Восточно-Сибирская правда» газетэһээ.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37. отделов: партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта — 34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия—37-32 Для междугородных переговоров—16.

Н 00764. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 3127.